

Година XXVII

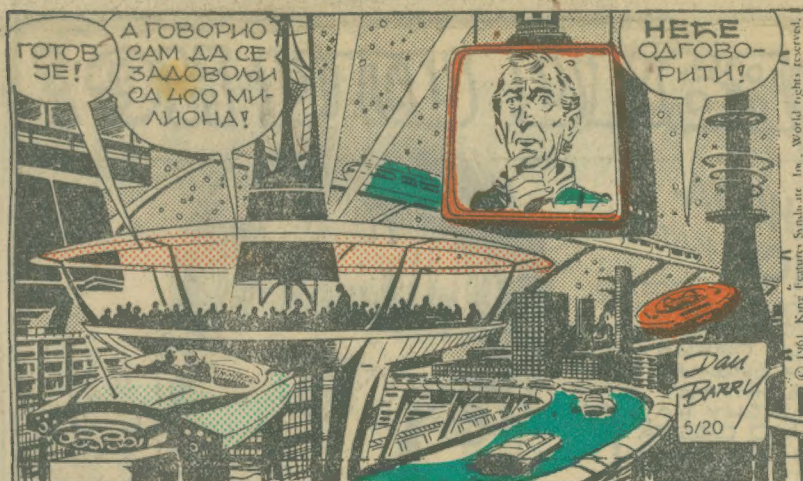
Број 733

15. јануар 1966.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Dan
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

У ОВОМ БРОЈУ:

ГРАД МЛАДОСТИ
СУСРЕТ С КАРУЗОМ
ШАХ
СПОРТ
ВОЛШЕВНО ОГЛЕДАЛО
САМ СЕБЕ УХВАТИО У КЉУСЕ
ЗООЛОГИЈА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ
ДОВОЈ МАЛОГ ЛОВЦА И ЦИНОВ-
СКОГ ПЕПЕЛИНА
АНЕГДОТЕ

КРОЗ ВЕКОБЕ

Заборављена кола

После пропасти Римске империје и двоколице и све друге врсте кола с коњском или волковском запрегом биле су готово потпуно заборављене: употребљавали су их веома ретко, и то само за превоз ро-

бе. Тек крајем 12. века појавила су се елегантна кола која су прављена за богате племиће. Тада је „рођена“ и кочија, путничка и поштанска, која се задржала на путевима Европе готово све до почетка нашег века.

Плепа звезда

Све до средине прошлог века лекари су лечили своје пацијенте, поред осталог, и пуштањем крви што се помиње још у Библији и талмуду. Пуштању крви ни су били подвргавани само болесни, већ и здрави људи јер је владало веровање да се пуштањем крви чува здравље.

У стара времена за предузимање ове „операције“ био је веома важан положај звезда на небеском своду и лекари су на основу хороскопа пуштали људима крв само онда када су звезде биле у „повољном положају“.

Стоји закон

У Клерендону, у америчкој савезној држави Арканзас, и данас је на снази пропис, донесен ко зна поводом ког случаја, који забрањује да се иде улицама с пробушеним ведром за воду.

Кроз нашу
земљу

КРКА

Крка извире из јаког крашког врела, 4 км источно од Книна, на 223 м надморске висине. Изнад врела је лепи водопад Крчић, који лети нема воде. Висок је 20, а широк 40 м и сав је од бигрених наслага. Познат је под именом Велики или Топољански бук.

Крка је дугачка 56 км. Између Книна и Рашког слапа протеже кроз кањонску долину дугачку 31,2 км, а усечена је у Кистањску површ 100—120 м. Река је позната по својим лепим бигреним слаповима. Идући низ ток Крке најпре се налази на Билушића бук, висок 19,6 м. Затим се пролази кроз Ђорића језеро, образовано пред великом бигреном пречагом, преко које се за време виших водостаја стропоштава водопад Ђуљан висок 15, а широк 200 м. Потом долази слап Манојловац, висок 52, а широк око 100 м;

у овом слапу је један водопад висок око 30 м. Даље се налази на Рошњак, висок 8,4 м, а 200 м низводно на слап Миљакцу, висок 23,8 м. Око 13,5 км низводно су каскаде Рошког слапа, где на дужини од 40 м вода има пад од 25,5 м. Најзад, 13 километара низводно од Рошког слапа, а 18 км узводно од Шибеника, лежи познати Скрадински бук — на дужини од 450 м вода се слива низ 17 бигрених одсека, чија укупна висина износи 48,7 км.

Испод Скрадинског бука почиње Прокљанско језеро — дугачко 21 км, док му је највећа дубина 21 м. Крка протиче кроз језеро, улази у Шибенску драгу, дубоку до 40 м, а затим кроз узан канал Св. Анте утиче у Јадранско море према острву Зларину.

Кајакаши се спуштају низ Крку од Книна. Ташкоћу представља преношење чамаца око слапова, али се то заборавља пред лепотама које се пружају у току вожње. Бродови са газом до 1 м могу стићи из Шибеника до самог Скрадина.

Водене снаге Крке износе 68.000 киловата. Њене воде користе три хидроелектране: Рошки слап, Миљакца и Јаруга, које заједно произведу годишње око 95 милиона киловат-часова електричне енергије. — На слици: поглед на Крку са тврђаве у Книну и мост преко реке, од којег кајаши полазе на вожњу Крком све до мора.

Кокошке умесџо бензина

При загревању кокошјег измета ствара се знатна количина метана. На ову појаву обратио је пажњу један енглески инжењер, стручњак за моторе који се покрећу помоћу гасних горива. Он је конструисао нов аутомобилски гасни генератор који

добива метан из кокошјег измета. Да би демонстрирао ефикасност „новог“ извора енергије, проналазач се провезао кроз лондонске улице на свом нарочито преуређеном аутомобилу. Једно „пуњење“ резервоара било му је довољно за 115 километара.

АНЕГДОТЕ

НАУЧНИК ПЛАНИНАР

Дански физичар и нобеловац Нилс Бор био је не само велики научник већ и одличан спортиста. Једном, враћајући се са својим колегама касно ноћу из биоскопа, пролазио је поред једне банке. Фа сада те зграде била је обложена великим каменним блоковима. Жлебови између појединих блокова били су толико широки да су могли одлично да послуже као ослонац искусном алпинисти.

Један од млађих људи из друштва педесетогодишњег научника, желећи да покаже своју вештину, успео се уз фасаду до другог спрата. Нилс Бор је прихватио изазов, и стао лагано да се пење уз зид.

У међувремену наишла су иза угла два копенхагенска полицајца и с револверима у рукама похитали према групи људи. Били су убеђени да је у питању провала јер зашто би се друго човек веровао уз окомити зид према прозори-

ма банке. „Провалник“ је већ био негде код трећег спрата када је један полицајац успорио корак и са олакшањем рекао: „О! Па то је опет професор Бор“.

КОРИСТ ОД ИСКУСТВА

Једном је, после неке вечере, Винстон Черчил причао пред великим скупом који га је пажљиво слушао, о искушењима и неуспесима у својој каријери. Наједном, усред његове приче, неки млади неотесанац прекиде га у речи:

— Каже да се будале уче на искуству...

— Тачно, младићу. Зато и причам да бисте ви учили на мом искуству.

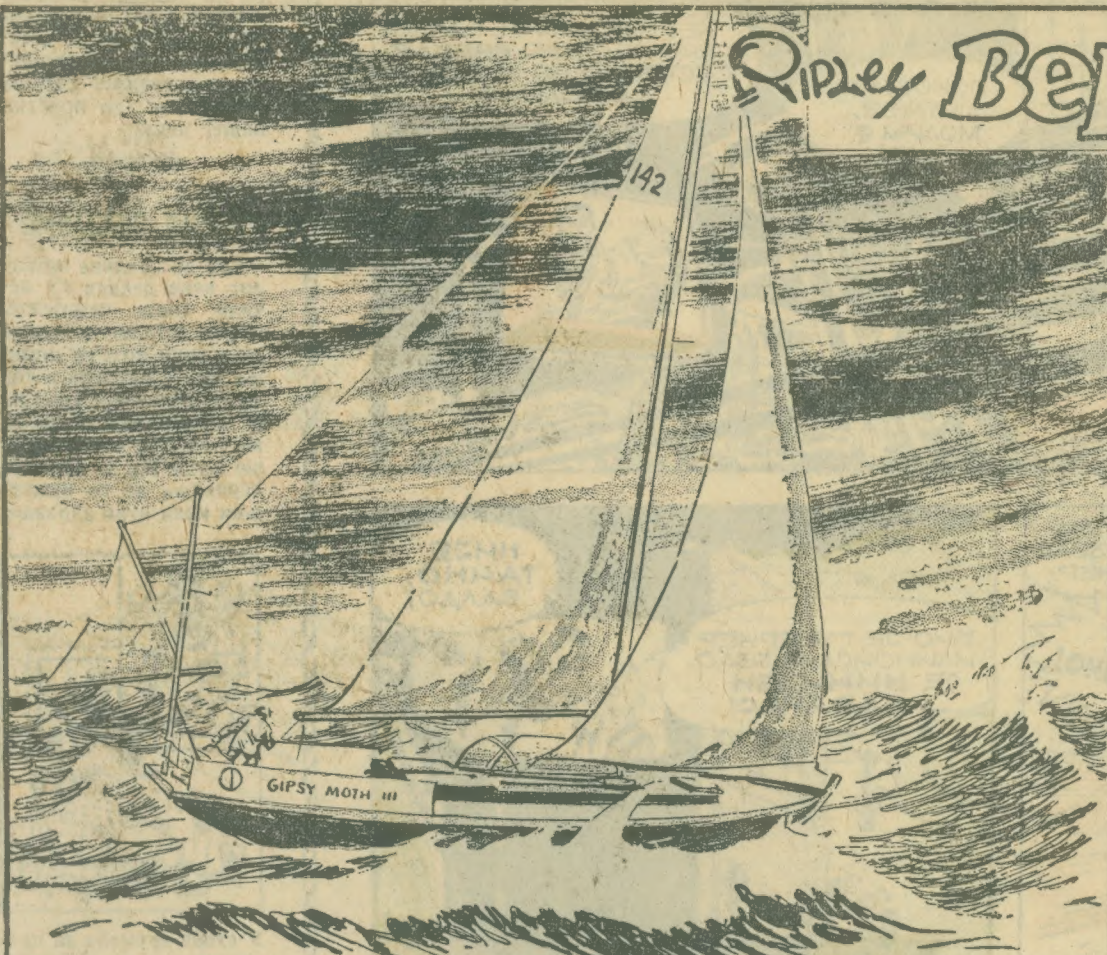
СТРАХ И ТРЕПЕТ МОРА

За време другог светског рата најстарији торпедни разараач британске флоте био је чувен „Скејт“, једини разараач у целој флоти који је имао три димњака. Његова сила била је више него позната сваком морнару.

Ипак се догодило да је један енглески брод пролазећи поред „Скејта“ сигнализирало: „Ко сте ви?“

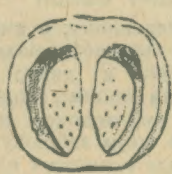
То је заиста било преврше!

„Тајно Черчилово оружје“ — одговорио је сигнализатор са „Скејта“.

НАЈНАПОРНИЈА ТРКА У ИСТОРИЈИ

ГИПСИ МОТ III, ЈАХТА ОД 13 ТОНА И ДУГАЧКА 14 МЕТРА, ЗА КОЈУ ЈЕ НОРМАЛНО ПОТРЕБНА ПОСАДА ОД 6 ЉУДИ ДОБИЛА ЈЕ ТРКУ ОД ПЛИМУТА (ЕНГЛЕСКА) ДО ЊУЈОРКА, ИАКО СЕ НА ЊОЈ НАЛАЗИО САМО ЈЕДАН ЧОВЕК, ПЕДЕСЕТ ДЕВЕТОГОДИШЊИ ФРЕНСИС ЧАРЛС ЧИЧЕСТЕР. ЧИЧЕСТЕР ЈЕ, ТАКМИЧЕЊИ СЕ СА ЈОШ 4 ЈАХТЕ СА ПО ЈЕДНИМ ЧЛАНОМ ПОСАДЕ, ПРЕВАЛИО 4.000 МИЉА ЗА 40,5 ДАНА (ОД 11. ЈУНА ДО 21. ЈУЛА 1960)

ЈАГОДУ

УЗРЕЛУ У ПЛОДУ ПАРАДАЈЗА НАШАО ЈЕ ДОН МИЛЕР ИЗ ГЕЈТА, У КАЛИФОРНИЈИ.

ЛЕПТИР „СОВА“

БРАНИ СЕ ОД НЕПРИЈАТЕЉА ШАРОМ НА КРИЛИМА КОЈА ПОДСЕКА НА СОВИНУ ГЛАВУ.

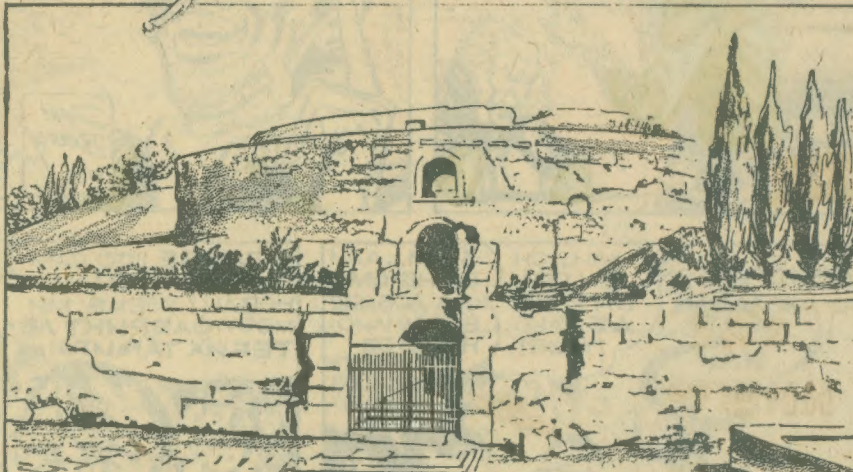
Ripley Веровали или не!

БРАНСОА ОГИСТ (1607-1642)
ПОСТАО ЈЕ УПРАВНИК ДВОРСКОГ БИБЛИОТЕКЕ У ПАРИЗУ И ГЛАВНИ БИБЛИОТЕКАР ЗА ЧИТАВУ ФРАНЦУСКУ КАД ЈЕ ИМАО СВЕГА 10 ГОДИНА!

ЈЕДАН ЧАСОВНИК
НАЦИЊЕН У ШВАЈЦАРСКОЈ 1825. ГОДИНЕ ИМАО ЈЕ ОБЛИК МАМЕ.

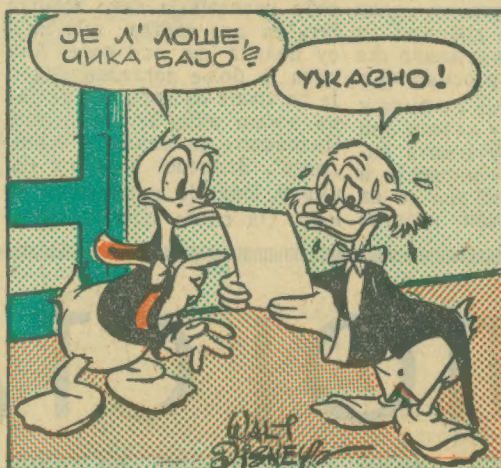
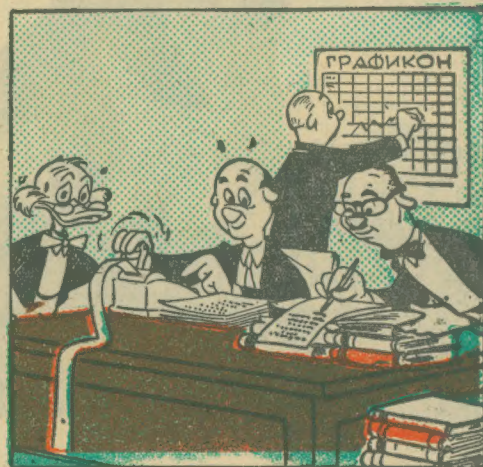
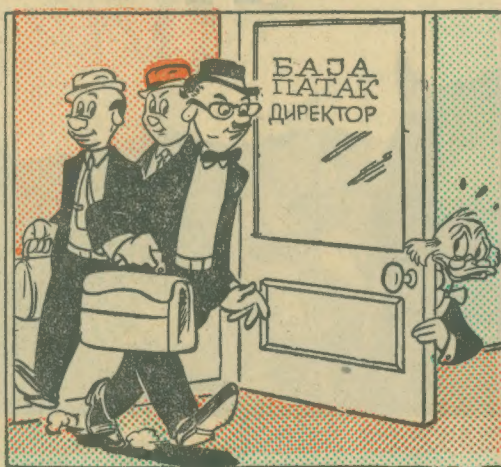
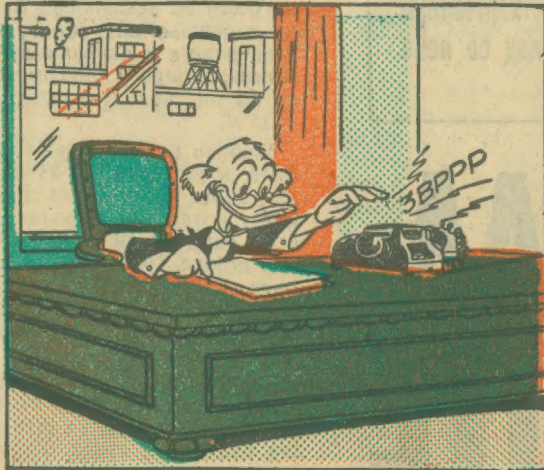

© King Features Syndicate, Inc., 1965. World rights reserved.

МАУЗОЛЕЈ ЦЕЗАРА АВГУСТА

У РИМУ ИСПОД КОГА СЕ НАЛАЗИ УРНА С ЊЕГОВИМ ПЕПЕЛОМ БИО ЈЕ 1.500 ГОДИНА ПОСЛЕ ЦЕЗАРОВЕ СМРТИ ПРЕТВОРЕН У КОНЦЕРТНУ ДВОРАНУ КОЈА ЈЕ ЗБОГ СВОЈЕ АКУСТИЧНОСТИ БИЛА ЧУВЕНА У СВЕТУ — 1935. ГОДИНЕ КОНЦЕРТНА ДВОРАНА ПОНОВО ЈЕ ДОБИЛА СВОЈ ПРВОБИТНИ ИЗГЛЕД, СТАРОВОКОВНОГ МАУЗОЛЕЈА.

WALT
DISNEYПАЈА
ПАТАК

СПОРТ

ЗАНИМЉИВИ СПОРТСКИ ДОЖИВЉАЈИ

КАД СЕ ПАДОБРАН НЕ ОТВОРИ...

Како се мере боксери? — Близанци на рингу.
— Спасоносна гомила песка. — Први пут
пливајући преко Ламанша

Првих година после ослобођења један од најпопуларнијих спортова у Београду био је бокс. Многи спортски радници окупили су се око ринга и настојали да племенита вештина постане још омиљенија међу омладином. Али, међу онима који су с пуно жара почели да раде у боксерским организацијама било је и појединаца који нису баш све знали о интернационалним правилима. Једино тако може се објаснити чињеница да се тада дозвољавало боксерима да се мере са спортском опремом на себи. Било је чак примедба да то није у реду, да несавестан боксер може да стане на вагу са скривеним оловом на себи да би био тежи, али су све замерке биле одбачене: тако нешто у пракси се не би могло догодити.

Како је наша пракса усаглашена са међународним правилима?

У јануару 1949. године, на првенству Војводине, један боксер клуба „Фрушка гора“ из Руме стао је на вагу у пуној спортској опреми. Надлежни је обавио свој посао: измерио боксера. По прочитаној тежини на ваги, то је требало да буде боксер полутешке категорије. Међутим, кад је скинуо са ваге и пошао ка свлачионици, тај боксер је почео необично да хода. Сви су се нашли у чуду, а кад су му скинули ципеле, имали су шта да виде: у њима се налазило гвожђе изливено у облику ступала — тешко један килограм! Боксер, који је хтео да пређе у тежу категорију у којој је имао слабијег партнера кога би сигурно победио — одмах

је дисквалификован. Убрзо затим одлучено је да се мора поштовати интернационални пропис: кад стоји на ваги, боксер на себи не сме имати никакву одећу ни обућу.

Близанци обманули судију

Недавно смо на овом месту објавили једну шалу на рингу. Судија Николе Адамовићу, који је недавно пензионисан као најстарији југословенски арбитар међународног ранга, догодио се занимљив случај: боксеру на рингу пукао је појас на гаћицама па је отишао да га промени; уместо тог боксера, на ринг се вратио други и борио се до краја меча а да то судија није приметио!

Занимљиво је објашњење Николе Адамовића о томе како се то догодило. То је било још 1923. године, док још ни су важила правила да боксер не сме да напусти ринг за време борбе. Иначе, то се стварно догодило, али је обману било тешко приметити, јер су у питању били — близанци! Један брат налазио се на рингу, а други у гледалишту. Кад се првоме догодио малер с гаћицама, онај други је понудио да се попне на ринг и — зачас је шала била реализована. То је било могуће извести јер су близанци били врло слични...

Спас у последњи час

Једна од најзанимљивијих фигура југословенског спортског ваздухопловства свакако је некадашњи падобрански ас а данас угледни међународни судија и руководилац наших

такмичара Јанко Лутовац. Његове приче су врло поучне и занимљиве. Понекад и узбудљиве, као што је ова.

„У нашем спорту не ваља се инатити, али то сам схватио тек после једног драматичног догађаја који никада нећу заборавити.“

Досадило ми је било да слушам руководиоца који је мени, а и сваком другом пре исказања стално понављао: пази, падобран неш отворити три секунда после одвајања од авиона. Е, овог пута нећу, мислио сам у себи. И, кад искочих, још се нисам био чистио ни одвојио ногу од авиона — пувокох ручицу за активирање падобрана.

Струја ваздуха, изазвана летом авиона, баци ми падобран у ноге и ја се окренух неколико пута, падобран заједно са мном и... какво је то клупче било!...

Падао сам главом надоле, док су ми ноге биле обмотане конопцем. Био сам без даха, јер су ми конопци повремено стезали врат свом снагом. Још нисам био изгубио присуство духа и знао сам да ми једина шанса сада лежи у резервном падобрану. Бацих га у страну, да би се отворио, али тако слабањом снагом да ми се одмах вратио: неотворен, упетљан. Нов покушај — опет ништа. Не, нисам имао времена да гледам да ли је земља већ била близу; да сам то чинио, можда данас не бисмо причали... И сам се каткад чудим како сам нашао толико снаге да још једном, јаче него дотле, хитнем од себе тај падобран, то парче тканине које је требало да ме спасе.

Ваљда сам био негде на 80 метара од земље кад сам угледао крајичак беле куполе, која је почела брзо да се шири. Спас! Али, убрзо треснух о

земљу. И каква срећа! Пао сам неколико метара далеко од друге, поред вагончића, из кога је само мало раније био изручен песак. Мек песак. Да, баш на песак сам пао!

Нисам честито успео ни да се исправим, кад су до мене дотрчали млађи падобранци, почетници. Сад је требало да покушам да сачувам ауторитет старијег и брзо се сетих шта да им кажем:

— Мојци... слушајте... Сад сам вам показао... овај... како никад не треба скакати...“

Подвиг пре девет деценија

Препливање Ламанша данас више није изузетан дога-

ђај коме би новине посвећивале већу пажњу. „Тај и тај пливач препливао је данас канал Ламанш за десет часова, толико и толико минута...“ и обично ништа више.

Али, пре девет деценија, 1875. године...

24. августа, око подне, британски поморски капетан Мети Беб, упркос молбама чланова фамилије да се не шали главом а уз бодрене другова — загазио је у воде Ламанша са британске стране. Само 11 дана раније покушао је да преплива увек немирни канал, али је у хладној води издржао само седам часова и попео се, исцрпљен, у чамац.

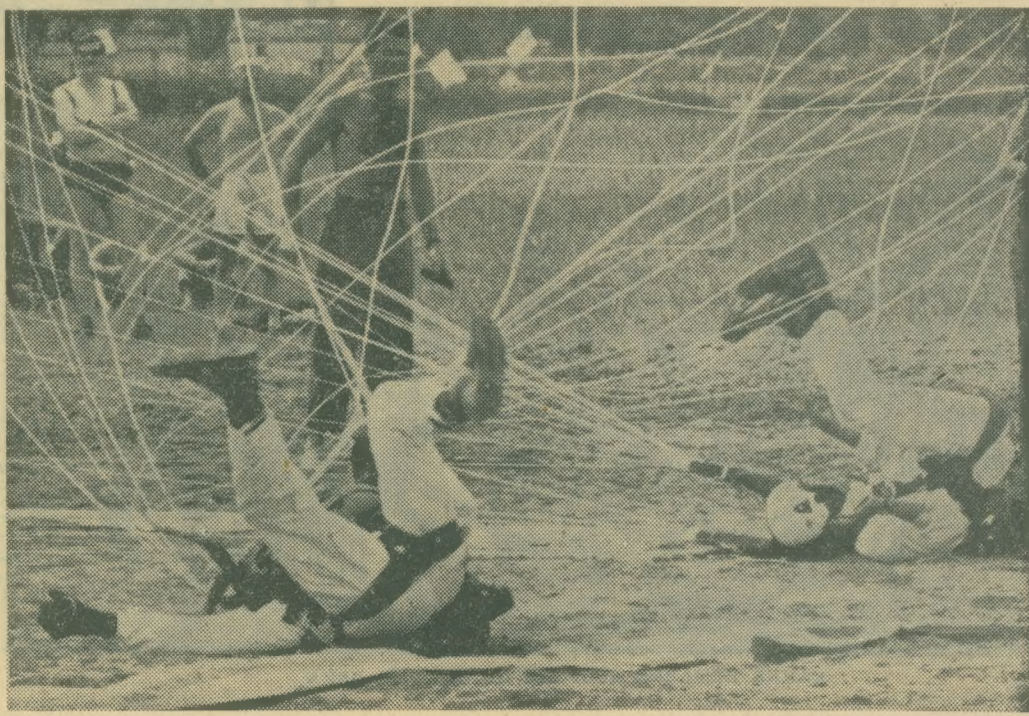
Намазан машћу која је требало да га штити од хладноће, Беб је полако почео да се удаљава од обале. Испрва је добро ишло, али што је више одмицао, таласи су били све снажнији и пливач је био све теже. Другови у чамацу су га бодрили, а он је само закривао руке у сивкасту воду, ваљао се по таласима и споро, врло споро одмицао. Каткад

— а то му нису смели рећи они који су га пратили — струја и таласи били су јачи од њега и враћали га назад. А он је стрпљиво веслао својим рукама које су биле све уморније.

Време је одмицало. Пред врху наступила је велика криза. Покушавали су да га наговоре да се попне у чамац. Уместо да их послуша, он је завапио: „Вискија!“ И кад се мало одкрепио, наставио је. И, шта да се прича даље? Преостали часови били су тренуци стварних борби човека са стиховима, испуњеним страховима пратилица да се не догоди трагедија и надом једног човека да ће коначно успети и постати први у историји који је то учинио.

И успео је! Готово 22 часа после старта, осетио је под собом чврсто тле француске обале. Новине су тада писале: „То више нико неће моћи да понови...“

А данас? „Тај и тај пливач препливао је Ламанш за то и то време...“ и обично ништа више...

У сложенем свету природе владају закон, ред и хармонија. Ово је прича у којој се описује шта се дешава над се неко са стране умеша у царство животиња

КРАЉ СТАДА И ЧУДОВИШТЕ

Пошто се напало воде, стадо је кренуло за својим вођом на убицајено место за спавање сакривено у густој папрати. Целе ноћи поветарац је пирикао. Осетљиве ноздрве краља стада осећале су уобичајене мирисе природе. Није било ничег што би реметило ноћни мир. Али, пред саму зору по-

ветарац је донео чудан мирис, непознат његовим ноздрвама. То је било довољно да верни и ревносни стражар стада устане и оде у осматрање. Његове очи, које су биле у стању да на миљу далеко примете којота, нису ништа виделе. Ипак чудан мирис се и даље осећао. Пожурио је на оближњи брежуљак и стао

као укупан. Недалеко испод себе угледао је неко чудовиште са два светла ока која су палила све око себе. Али када је боље загледао видео је да трава не гори мећ се тако добро види као у подне. Чудовиште је имало и чудне „ноге“. Заправо није их ни имало, једва је додиривало земљу. Од силне журње брек

тало је, а прашина се дизала иза њега.

Краљ стада покуша да се присети ко би то могао бити. Од свих животиња које је срећао у свом животу ова није била налик ниједној. Међутим, није било времена за размишљање. Чудовиште се приближавало све ближе. Више се није могло чекати. Краљ

стада је дао знак свом стаду да бежи на уобичајено место за скривање док је он, као увек раније у сличним случајевима, журнуо у другом правцу да би скренуо пажњу нападача.

Уживао је у тој игри. То је била добра прилика да покаже својим гонитељима са ким имају посла. Пре неколико месеци тако су за њим журили којота. Пошто их је прописно заморио, он је стао иза једног жбуна, сачекао их и онако преморене убио једног за другим.

Са чудовиштем које је трчало за њим није имао намеру да се бије већ да га што више одвуче од стада. Уживао је у томе да покаже своју брзину. У почетку је журно сам са упола снаге сматрајући да ће и то бити довољно да умакне испред необичног гониоца. Али, чудовиште се све више приближавало мада је он појачавао свој темпо. На крају је морао да трчи из све снаге, али све је било узалуд. Чудовиште му је било за петамом. Осећао је да му недостаје дах. То је било први пут да се нашао неко бржи од њега. Није више могао да трчи. Савио је иза првог жбуна и тамо пао као мртав. Чудовиште је прожурило поред њега и нестало у високој трави.

Док је тако стајао у свом стаду, поново је чуо чудан звук које је чудовиште пуштало и осетио необичан мирис. Наредио је стаду да се повуче, а сам пошао у правцу одакле је чудовиште долазило. Овага пута чврсто је одлучио да не бежи већ да нападе. Желео је да опроба снагу својих моћних рогова.

Вешто сакривен иза једног жбуна чекао је да се чудовиште приближи, а онда, када се чудовиште најмање надавало, краљ стада је повнотлаву и ударио свом снагом. Био је изненађен да тело чудовишта није од меса и костију, као код других животиња. Док је у чудовишту нешто лупало, трескало, пуцало, јелен је немилосрдно ударао својим снажним роговима. Цела глава га је болела, али је и даље лупао свим својим бесом по чудовишту.

Одједном је нешто излетело из чудовишта и зарило у његово тело. Бацно је поглед на чудовиште и тек тада приметио два човека у њему. Почео је још снажније да напада док се чудовиште није претурило на леђа а његове чудне ноге почела да се окрећу у ваздуху. Тек тада је престао. Позвао је риком стадо да покаже своје дело.

Док је краљ стада гордо стајао пред стадом и дивно се свом делу, крв је цурила из рана које су му задали људи из уништеног везила. Неколико кошта лизало му је ране, али победоносни краљ стада није осећао никакву бол јер је и чудовиште лежало сломљено његовим дарима као што су лежали и којоти пре неколико месеци.

НА БЕЛОЈ СТАЗИ

У двадесет другој глави биографије римског војсковође Маријуса, прчки писац и историчар Плутарх написао је: „Кимбри показују толико претерану храброст и смелост према својим непријатељима да се они, мање из неке стварне потребе а више да би их запанили својом снагом и срчаности, успињу уз глечер и снегом завејане планине до највиших тачака, затим стављају под своја тела штитове и тако се низ стрме литице доле спуштају.“

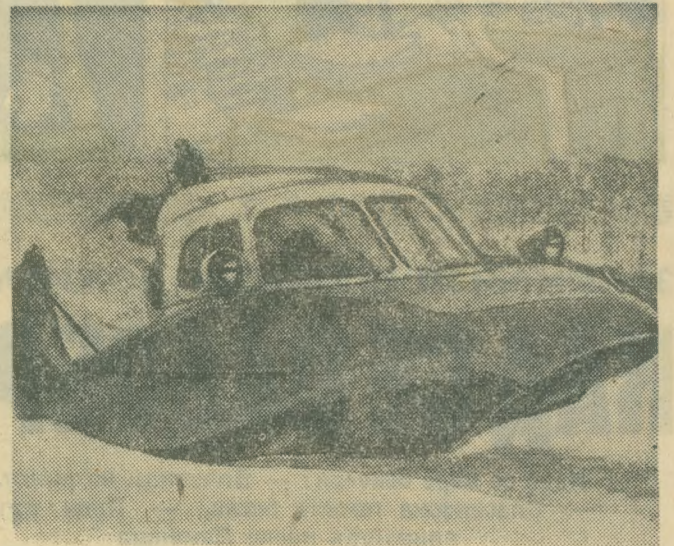
Деца с несврћљивим очекују снег, да седну на санке и пољете белом стазом. Ко је и када начинио прве санке?

Значи, још стари Кимбри који су крајем другог века пре наше ере прелазили преко Алпа и спуштали се у данашњу Италију, умели су да искористе снег и да од својих штитова направе саонице.

Научници тврде да су као-

није старије од било каквих кола. Велика рачваста грана на коју је наш прадавац предак ставио убијену животињу да би је лакше — по голој земљи, трави или снегу — довукао до своје пећине била је у ствари нека врста саонице. Од случајно нађене гране до правих саоница пут није био дуг. У једном ископаном пра-

историјском сојеничком насељу и средњој Европи археолози су нашли једне праве, човечијом руком направљене деце саонице: два комада дрвета провучена кроз пробушене бутне кости коња. Од тада па до данас саонице нису престале да клизе белим стазама. Мењао им се облик, величина и намена. Али, увек су биле добродошле да се на њима превуче терет, да се помоћу њих савладају пространства или, једноставно, да се ужива у вожњи на снегу.

СУПЕРБРЕЗЕ МОТОРНЕ САНКЕ СОВЈЕТСКОГ КОНСТРУКТОРА АВИОНА ТУПОЛЕВА

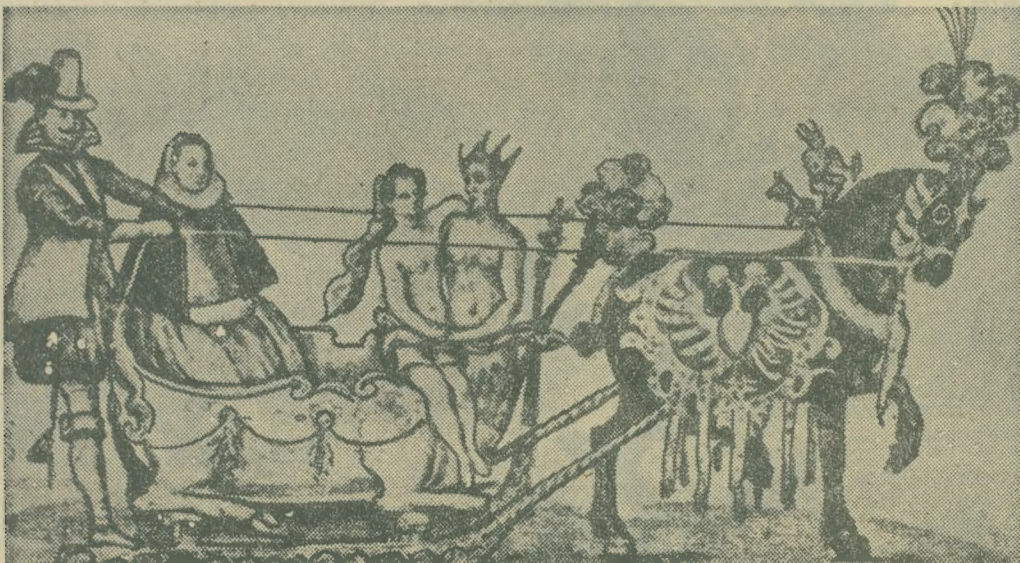
ЈЕДНОСТАВНЕ, БРЗЕ И ПРАКТИЧНЕ: САНКЕ СА ЗАПРЕГОМ ПАСА АИНА, ПРАСТАРИХ СТАНОВНИКА ЈАПАНСКИХ И КУРИЛСКИХ ОСТРВА

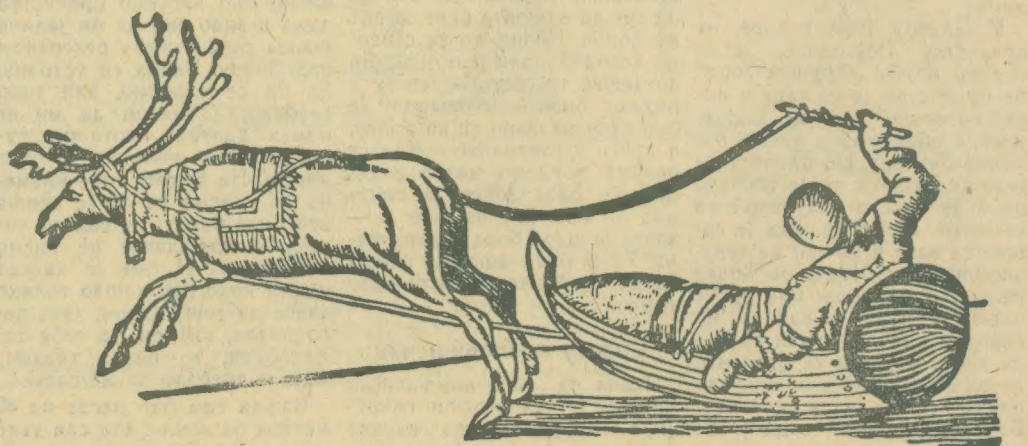
СТАРОГЕРМАНСКЕ САНКЕ ЗА „СУВО“ ОД РАЧВАСТЕ ГРАНЕ

РУСКЕ САНКЕ И СМУЧКЕ ИЗ 16. ВЕКА

САНКЕ НЕМАЧКЕ ДВОРСКЕ ДАМЕ ИЗ 17. ВЕКА

ЛАПОНСКЕ САНКЕ, СЛИЧНЕ ЧАМЦУ, ИЗ 17. ВЕКА

СУСРЕТ С КАРУЗОМ

Елизабета Бекон Родеволд данас је чећ бака с пуно унучића. Као и сва деца и њени унучићи воле да им она прича приче. А од свих прича најрадије слушају причу о њеном необичном познанству с чувеним певачем Енриком Карузом.

Мала сам десет година када сам први пут путовала сама из Бостона у Њујорк. Било је то 1915. године. Била сам у гостима код тетке Хане, једне очеве рођаке. Смештајући ме у воз, говорила ми је:

— Отац ће те сачекати. Пошто путујеш најскупљом класом бићеш потпуно безбедна. Читај своју књигу и не разговарај са непознатим особама.

Моје седиште било је прво на почетку вагона, тачно насупрот салону. Врата су била отворена и ја сам завила.

— Тетка Хано, погледај — узвикнула сам — Мала соба! Волела бих да у њој путујем.

— Снизилас глас — прекорила ме је. Салони су само за велике породице. Једна сама особа никад не путује у салонском одељку сем ако није екстравагантна.

Из искуства сам знала да су квекери (објашњење: припадници једне религиозне секте с веома строгим прописима) далеко од сваке екстравагантности. И док је воз излазио из станице на чијем је перону остала машући ми тетка Хана у свом мишјесивом шеширу, ја сам шала-том понављала чаробну, забрањену реч. Чезнула сам за екстравагантношћу. Да проведем читав један дан у беспослици, да купим нешто некорисно, да ме неко пољуби без повода! Има људи који живе тако, али не у мојој породици.

Кад је воз стао на станици Бек Беј, угледала сам кроз прозор на перону гомили људи и жена како се тискају око једног дебелог човека. Жене су биле лепе, са шеширима ведрих боја и муфовима украшеним цвећем. Већина мушкараца имала је напомаћене бркове. Дебели човек носио је капут који је био очигледно екстравагантан: имао је крзнени оковратник. Ниједан од очевих капута није имао крзно на оковратнику.

Дебелог човека су љубили и тапшали по раменима. Сви су се смејали и били весели. Док сам их посматрала, читав процесја кофера и путничких торби била је унета у салон. За велику породицу, мислила сам. Дебели човек опретно је скочио на папучицу вагона. Једна жена откачила је љубичице са свог муфа и добацила му их док је воз кретао.

Погледала сам у салон да видим ту велику породицу али у њега сем дебелог човека нико није ушао. Тада је наишао носач нашег вагона. Тетка Хана му је да ла напучицу да би за време пута пазио на мене и он је сад застао крај мог седишта.

— Знаш ли ко је тамо унутра, девојчице? — запито ме је показујући главом на затворена врата.

— Не. Ко?

— Господин Карузо, оперски певач. Јеси ли чула за њега?

— Ох, да! — рекох, гледајући као очарана у затворена врата. Ми смо код куће имали грамофон и мени је било дозвољено да кишних поподнева слушам очеве плоче. Када ми је певао глас звани Карузо кроз читаво тело пролазила ми је дрхтавица.

Носач је био ишчезао а путници ме нису гледали. Брзо, пре но што је разбојитост у мени могла да проговори, склизнула сам са седишта и закуцала на затворена врата.

— Слободно! — загрмео је снажан глас. Ушла сам и тихо затворила врата.

Мистер Карузо рекао је карте на једном стоцићу испред себе. Била сам зачућена. У нашој кући само је куварица играла карте.

— Гле, девојчице! — Мистер Карузо је само за трен дигао поглед и вратио се картама. — Желиш мој аутограм?

— Не, желела сам да видим вас. Мистер Карузо тресну карте.

— Ти не желиш мој аутограм? — узвикну.

— А шта је то аутограм?

— Моје презиме написано на папиру.

— А шта се ради с тим?

Мистер Карузо прсну у смех и салон се затресе.

— Откуд знам — рашири он руке и заколута очима. Све се на њему смејало.

— Можда да га показујеш друговима, продаш, спалиш. Седи, седи. Пред нама је пет часова путовања. Играјмо карте.

Заузела сам седиште преко пута њега.

— Не знам како — признала сам.

— Не зна да игра карте! Неће аутограм! Шта радиш ти, девојчице?

— Идем у школу.

— Јасно. Али, идење у школу ти не може бити читав живот. Идеш, можда, у оперу?

— Небеса, не!

— Зашто кажеш: небеса?

— У нашој кући деца не иду у оперу?

— А каква је то та ваша кућа? — запитала.

— Мој отац је квекер, пријатељ.

— Дивно је бити пријатељ. Али, зар пријатељи не иду у оперу и зар не играју карте?

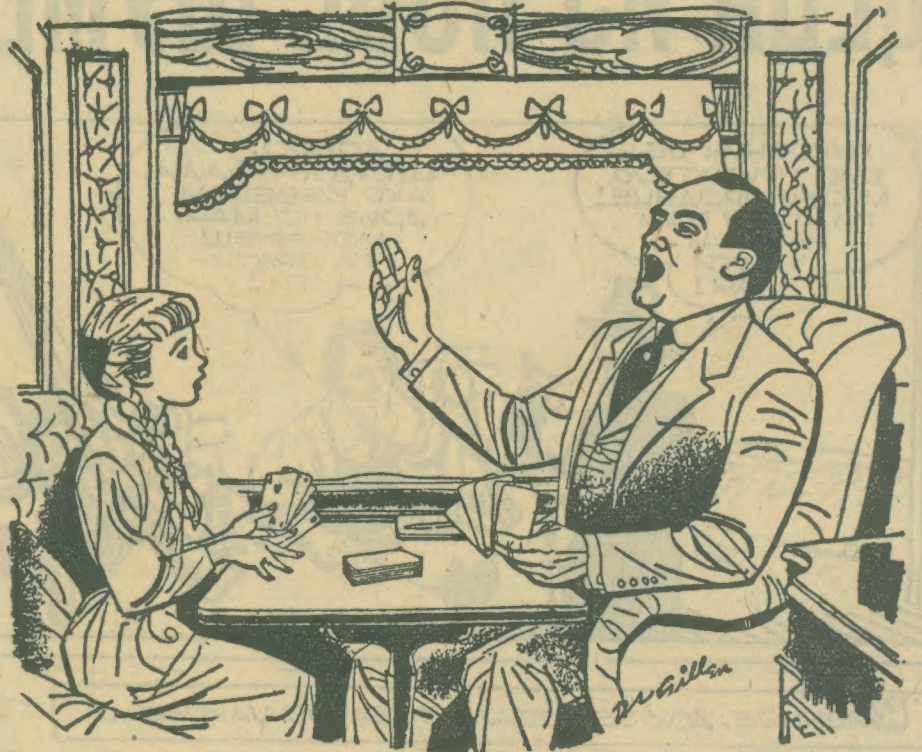
— Не. Пријатељи су веома строги. Хоћу да кажем, они не смеју да у животу имају много забави. Куварица игра карте, али она је католичка.

— И ја. — Мистер Карузо почео је да ређа карту на карту. — То мора да су пуританци, ти што забрањују карте. Би ли хтела да те научим, мала пуританко.

— Ох, да! — усклинула сам гледајући право у лице Екстраваганцију. Она је

КАРУЗО У „ПАЈАЦИМА“

климнула главом и насмешила ми се, ма да ми се то мистер Карузо насмешио. Извукао је још један шпил карата из торбе која је била кај њега.

— Ево. То је за тебе. Сад гледај шта ја радим.

С времена на време поставио би ми по које питање о животу у квекерској породици. Причала сам му како је сасвим у реду да одрасли иду у оперу, али да деца морају да уче и да на време иду у постелу. Климнула је главом и почео да прича о себи. Глава ми се окретала од нових речи: Аида, Риголето, Напуљ, Кармен, Пајаци.

— Јеси ли ме икад чула како певам? — запито је стављајући црну деветку на црвену десетку.

— Само на грамофону.

— И шта сам певао?

— La donna è mobile.

— Да ти сад певам?

— Молим вас.

Не дижући поглед с карти почео је да пева. Глас му је био снажан. Као да ми се водопад сручио на главу. Једва сам дисала. Салон као да се ковитлао од звука, звук се претварао у боју, боја у светлост и по тој светлости корачали су дивови. Била сам уловљена у нешто за шта нисам ни слутила да постоји. Наједном је престао.

— Седмичу, стави ту седмичу — и један дебео кажипрст куцнуо је по мојим картама. Гледала сам га трепћући.

— Заборавила сам.

Мистер Карузо је изгледао поласкан.

— Ја сам учинио да заборавиш — рече. — И опет ћу учинити да заборавиш.

Читавог пута је певао, ређао своје карте и надгледао како ја ређам своје. Понекад, размишљајући коју да стави, певушио би упола гласа. Понекад би његова песма нарасла тако да сам мислила да ће салон експлодирати. Била сам сувише млада и сувише незналица да бих знала шта слушам. Знала сам само да својим гласом ствара дивне, екстравагантне слике. Људи су се хвалисали, тукли, омејали и плакали. Вијорили су се заставае. У ваздуху се осећао слатки мирис ружа. И ја сам била део свега тога.

Био је мрак кад смо се приближили Њујорку. Мистер Карузо је престао да пева и кроз прозор се загледао у даљину.

— Врата пакла — рекао је и покупио карте. — Ружна реч, а? Насмејао се и

завонио за носача. — Донесите девојчици капут и шешир. Ко те чека?

— Отац.

— Отац квекер — насмејао се грлено. — Изненадићемо га, тог тату квекера.

Помогао ми је да обучем капут и нежно ми га закопчао до врата. Обртао је у рукама мој шешир с очигледним неодобравањем.

— Тако је једноставан — промрмљао је. — Као миш — додао је тужно ставиши ми га на главу.

— Каћиперство је знак лошег укуса — поновила сам реченицу коју сам толико пута чула.

Кад смо изишли из воза, мистер Карузо је застао насмејен, забачена шешира, ведар, екстравагантан — да га фотографују. Затим ме је узео за руку и повео пероном. Око нас су се чули поклици. Угледала сам оца како стоји нешто мало испред људи који су дошли да сачекају воз. Погледао је мистер Карузо равнодушно, затим оштро позвао:

— Елизабета.

Повукла сам за руку мистер Каруза. Нашла сам се између два дива. Мој пратилац се окренуо — екстравагантним покретом, забачена шешира, с крзном на оковратнику. Људи су стајали мирно и посматрали.

— Ах, мистер Квекер! — Његов крупни глас испунио је станицу мада речи нису биле изговорене прегласно. — Враћам вам вашу малу пуританку. Цело поподне провели смо у опери. Немојте је кажњавати кад буде играла карте с куварицом. Ја сам је научио да игра. И, преклињем вас, купите јој шешир са цвећем.

Пре но што је мој отац успео да одговори, мистер Карузо је отишао. Подигла сам поглед очекујући да ћу угледати очево лице тамно од љутине. Уместо тога, он се смејао.

— Изванредан човек — рекао је кад смо ушли у кочије.

— Мислила сам да ћеш се љутити — ка зала сам, збуњена.

— Због чега?

— Разговарала сам с непознатом особом, играла сам карте. И мистер Карузо је екстравагантан. Путовао је сам у салону. Тетка Хана каже да је то екстравагантно.

— Ах, та тетка Хана. — рече мој отац пољубивши ме први пут без неког повода.

Уређује: Паја Патак

Ква
Ква

Непотребан
труд

— Шиљо, ти си врло слаб фудбалер — каже ми један пријатељ. Видео сам те ономад како играш.

— Да, ја сам био голман.

— Па што ниси зауставио лопту када су је бацили у гол? Сваки пут си је пропустио.

— Зашто бих се ја замарао покушавајући да је зауставим, кад за то већ постоји мрежа на голу.

Ђира је
назебао

— Ха-ћи — кину Ђира.

— Ух! Ала данас страшило кршати, узвикну Цица.

— Извини, одговори Ђира, али то је једини начин на који умећ да кршати.

Апсолутно
ништа...

Једнога дана Пају Патка, који је запослен као сарадник у једном листу, понале шеф да присуствује локалним изборима у неком мањем месту. После завршених избора Паја се јави телефоном

да би добио упутства од шефа:

— Шта је рекао кандидат? — упита га шеф.

— Ништа... апсолутно ништа — рече Паја.

— Е, изванредно, рече му шеф — напишите и поналејте ми о томе одмах две странице!

Спасоносан
лек

Мини је купила неки лек за намештај, после чије употребе намештај месецима не мора да се чисти. Међутим, једног дана примети да нема лака на оном месту где га је оставила па се обрати једном Микијевом сестрићу:

— Да ниси ти склопио негде онај лак??

— Нисам, али сам га употребио, кад сам видео како изгледа намештај одмах сам себи намазао врат.

То га одбија
од рада

Попај саветује Пери Ждери:

— Чуј ме, Пери, потребно је да се прихватиш не ког посла. Од рада нико није до данас умро.

Пера му одговори:

— Па баш то ме и одбија од рада. Ја више волим нешто где има више ризика.

Гаја пише
ногама

— Ја умећ да пишеш ногама, гвали се Гаја, Влађи и Рађи.

— Не умећ! Хајде, покажи нам ако умећ.

— Ево како — рекао је Гаја — па је узео писалку и парче хартије и написао: „Ногама“.

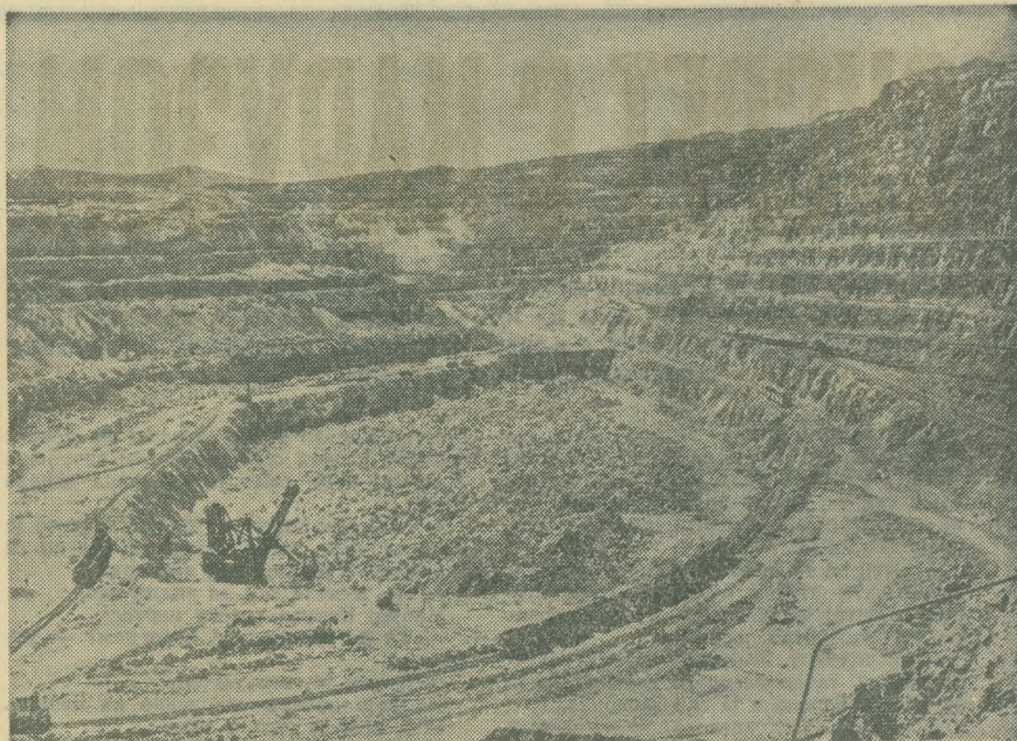
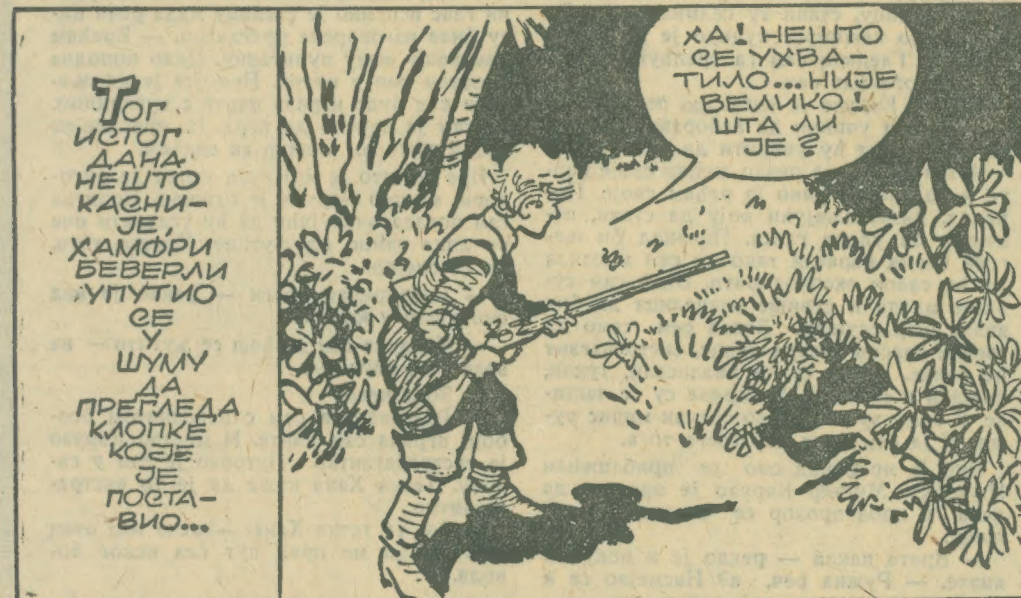
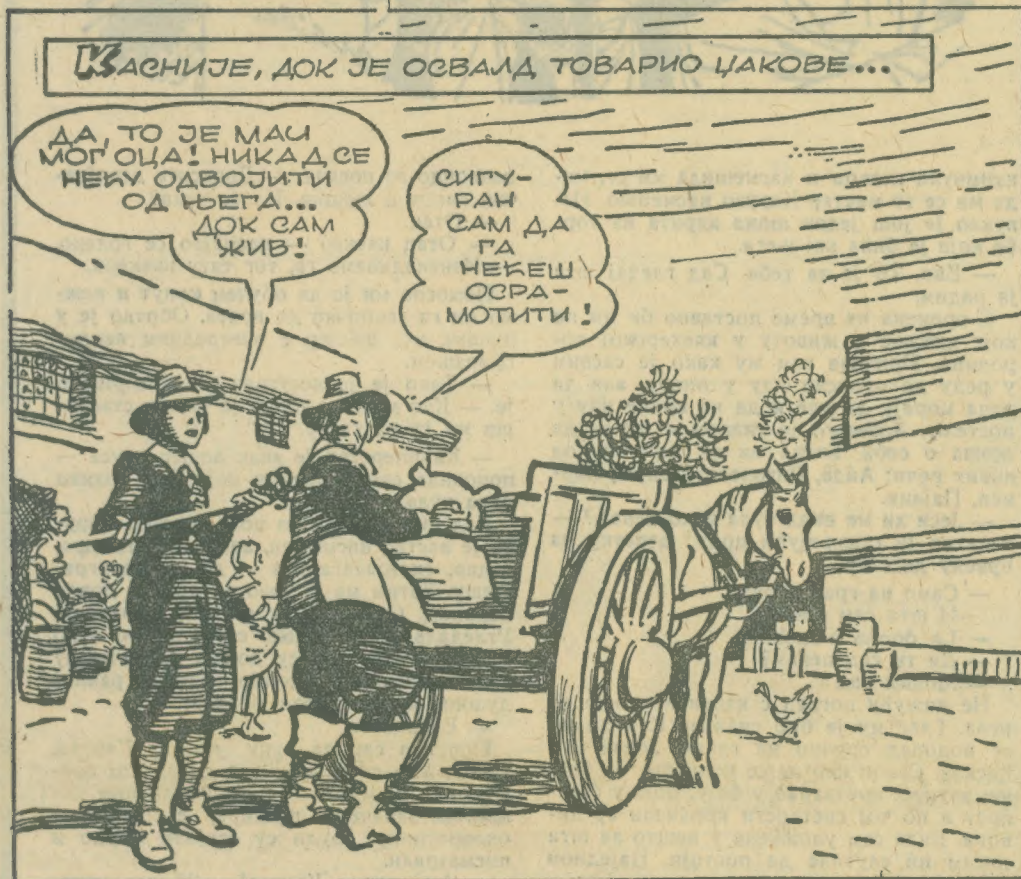
Нема шта
да докажује

Учитељ пита Влађу:

— Влађо, како ћеш доказати да је Земља округла?

— Немам шта да докажујем, јер ја то никад нисам ни тврдио.

ДЕЦА ИЗ НОВЕ ШУМЕ

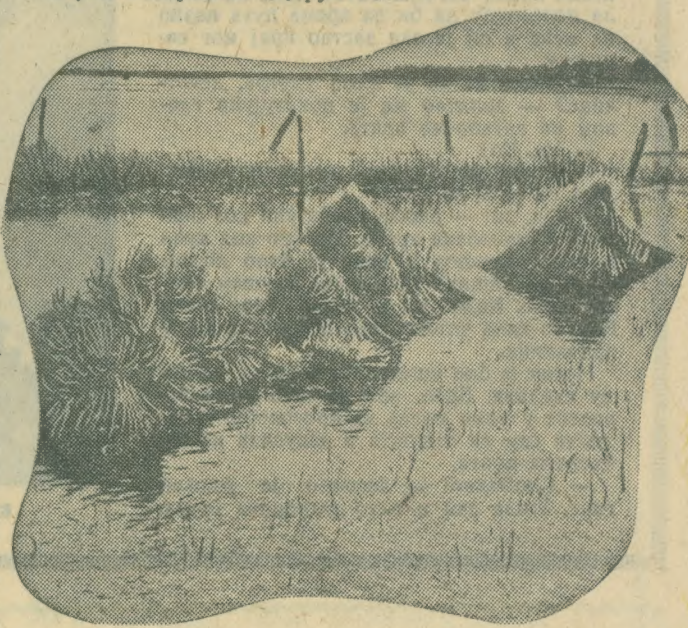
Највећи рудник бакра

Крај који заузима чилеанска пустиња Атакама један је од најбогатијих рудних благов на свету. Милионима година земља тог негостољубивог и безводног простора љубоморно је чувала огромна минерална блага у злату, сребру, уранијуму и бакру. Да би се та богатства могла искористити недостајала је вода. Први истраживачи који су имали смелости да се ухвати укоштац са пустињским благом уклете Атакаме, оставили су своје кости на територији дугој 580 километара, с једне стране зивиченој Кордиљери а с друге Тихим океаном. Тек савремени човек успео је да победи пустињу. У њеном срцу отворен је највећи рудник бакра на свету Чукикамата. Кажу да је тешко рећи шта на том ужареном пустињском подручју више блиста, да ли сунце на небу или бакар у земљи.

Бакар Чукикамате био је познат знатно пре доласка Шпанаца. Индијанци Чукоси, које су покорили перуански освајачи Инке, вадиле су из земље метал од кога су ковали мачеве и разна оружја. На раду су умирали од глади и жеђи. Средином 1536. године шпански освајач Дијего де Алмагро правио је за своје коње потковице од чукикаматског бакра да би могао наставити освајање по Јужној Америци. То су били коњи са најскупљим потковом у историји.

Да би се стигло до минерала бакра било је потребно претходно скинути дебео по-

цви од поливинилхлорида и полиетилена дебљине 20 до 100 сантиметара. Нарочита материјала, који су знатно јештинији и захтевају технички поступак економичнији од оног при копању отворених капија.

ПЛАСТИЧНЕ МАСЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

У многим земљама пољопривредници су принуђени да се боре против сувишне воде у земљишту и врше мелiorацију одводњавањем. Обично се копају отворени канали који сувишну воду одводе са плодних њива. Да би се ово земљиште могло што боље користити за пољопривредну производњу, полажу се и дрвене цеви најчешће од грнчарске земље.

Само у Совјетском Савезу има преко сто милиона хектара плодних ораница које треба мелiorисати. До сада је осушено око десет милиона хектара, већином отвореним каналима. Међутим, однедавно одводњавање се врши и затвореним каналима. Уместо грнчарских цеви сада се готово искључиво употребљавају

ЗАКАСНЕЛО ГРАЂАНСТВО

За време француске револуције Фридрих Шилер је био, као што је познато, изабран за почасног грађанина Француске. Међутим, обавештење о овој почести никад није стигло до Шилера. Тек недавно је откривено како се то могло догодити. У питању је била грешка. Писмо са дипломатичким почасног грађанина било је адресовано на „месје Жилера“ и, разумљиво, није ни било уручено Шилеру.

АЛПИНИСТИ НА УЛИЦИ

У једној од токијских улица налази се необична петоспратна зграда. Она припада клубу токијских алпиниста који ту тренирају верујући се по зидовима! Додуше, не по свим зидовима, већ само по једном. Успињање уз тај зид може да чини част сваком планинару. Јер, зид је сасвим окомит и на њему се налазе, намерно начињене, веће и мање пукотине, избочине и „настрешнице“. Алпинисти се пењу уз зид под надзором инструктора. И почетници и стари „тигрови“ — како Јапанци називају већ искусне планинаре — задовољни су јер могу да тренирају читаве године.

ЖЕНСКИ БОКС

Мушкарци у Шведској веом су забринуте: на боксерским ринговима појавиле су се жене.

КАД БИ...

Популаризатори науке и технике воле да се служе очигледним и читаоцима приступачним поређењима. Понекад претерују у томе као што је то учинио и овај који је предложио следећи пример „научног“ упоређивања. Он каже:

— Утврђено је да пас фокс-стеријер дугачак пола метра, чији реп има четири сантиметра може за десет минута да ископа јаму дубоку око пола метра. Према томе, да би се за годину дана прокопао Панамски канал био би потребан фокс-стеријер дугачак 27 километара чији би реп био дуг три километра.

С гледишта математике ово је необорива истина. Али, ако би такав фокс-стеријер и постојао где би се нашао човек који би могао да га натера на копање?

Аутомобил-смучке

Овај оригинални аутомобил који уместо точкова има широке смучке конструисан је у

Седињеним Америчким Државама. Дуг је два метра, тежак 50 килограма, а развија брзину од 60 километара на час.

ПРВИ СУДАР У КОСМОСУ

На самом почетку космонаутичке ере највећу опасност за космичке летелице представљали су метеорити. Искуство стечено за ових неколико година о свајања космоса показало је да тај ризик можда и није толико велик: до сада није забележен ниједан случај хаварије или оштећења космичког брода чији би узрок били метеорити. Али, ако је вероватноћа судара с метеоритима који парају бескрајан космички простор практички невелика, колико је тек онда незамисливо мала могућност случајног судара два предмета које је створила хаварија? Међутим, до таквог судара већ је дошло на једној од космичких раскрсница.

Жртва хаварије био је вештачки сателит „Ехо II“, исти онај који је послужно за испуњење првог

совјетско-америчког заједничког програма за космичка истраживања. Контејнер с балоном од танке опне обложене са обе стране слојем алуминијума, лансиран је помоћу ракете у орбиту чији је апогеј (најудаљенија тачка од Земље) износио 1.300 километара. Ту се контејнер растворио, поделио на два дела и ослободио бриљантиво спакован балон. Под утицајем Сунчеве светлости врећице с пиразолом (пиразол је једино једињење азота) почеле су да стварају гас и после пола часа омотач балона претворио се у блиставу лопту с пречником од 42 метра, која је заслепљујуће светлосила под Сунчевим зрацима.

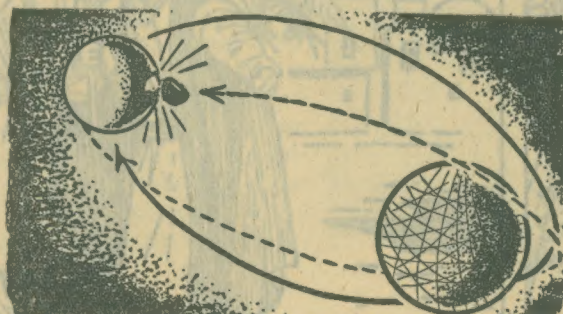
Величанствен приказ растварања контејнера и настајања балона био је снимљен помоћу аутоматске телекамере постављене на

ракети — носачу која је нешто мањом брзином наставила пут за контејнером и оном што се у њему налазило. Тај приказ пратен је и са Земље. Цинковска кугла била је празна, али је сијала и блистала јаче од свих космичких сонди које су биле снабдеване разним апаратима. И облетала је читаву Земљину куглу изузимајући мање зоне око полова.

У почетку се све лепо

одвијало. Међутим, касније су научници приметили да је огромна лопта наједном почела да се понаша, може се рећи, некако лажно. Уместо да сија равномерно светлосћу, као да је стала да намигује својим посматрачима. Било је јасно да се геометријска правилност њеног облика пореметиле, јер је лопта почела да се преврће.

Пажња је удвостручена,

устројачу. Радио-ехо је показао: на балону се појавио отвор чије су размере пола метра.

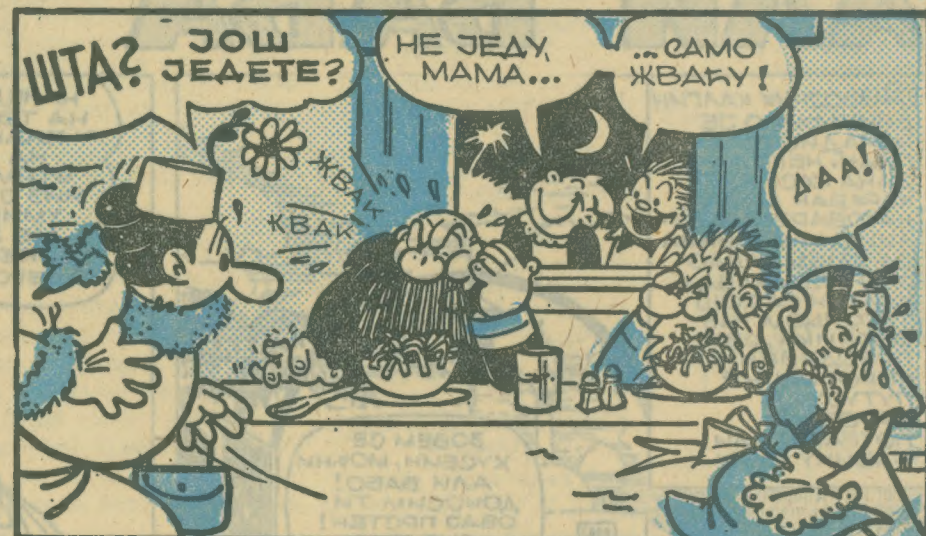
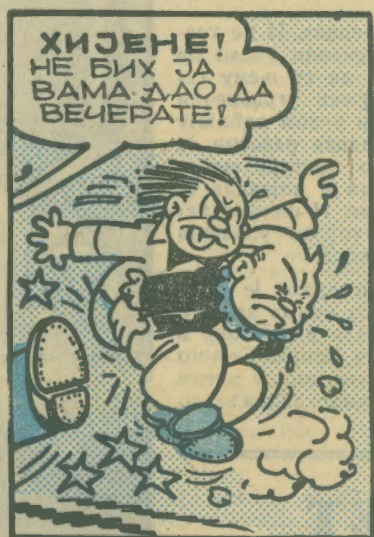
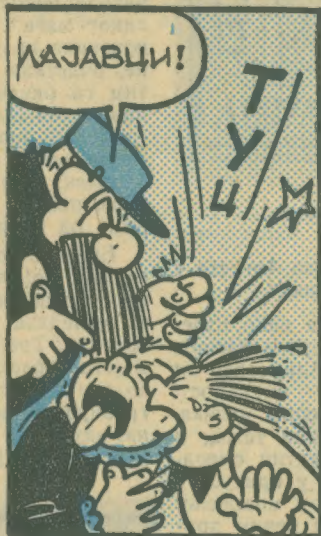
Али, радио-таласи јису могли да објасне шта се догодило са „Ехом II“ и шта га је ранило. О томе су суд могли да донесу само људи. Прва мисао је била: метеорит. Али, не. Метеорит би пробио балон скроз, а непознати узрок хаварије успео је да пробаци само предњи зид и да се заустави у балону.

Можда је балон просто сам од себе пукао? Али, у том случају не би почео да се врти.

Једном речју, сва објашњења су била неодржива сем једног. Омот балона морао је пробити неки довољно велик предмет који се кретао брзином која се само незнатно разликује од брзине самог спутника. И тај предмет је био...

једна од половина контејнера. Очигледно, тај део контејнера „састао“ се с балоном и, лагано га притискујући, продро у њега. Изгубивши при томе нешто од своје брзине, контејнер није могао да провали и другу, супротну страну балона.

И последње. У тренутку кад се контејнер раздвојио његове половине су се разиле и кренуле различитим орбитама, другачијим од орбите „Ехо II“. Те три орбите пресекле су се само у две тачке: перигеју и апогеју спутника. Значи, сусрет је био могућ само у те две тачке изгубљене у бесконачној вавони. Каква је онда био степен вероватноће таквог једног оусрета? Готово раван нули. А ипак се та хаварија, тај космички судар догодио и није могао остати непримећен.

Једном, у старој цркви калуђера из реда реформатора појавио се... ђаволчић. Био је мали, с репом завијеним на крају, с роговима и копитама укратко — имао је све одлике које један ђаво треба да има. И појавио се у незгодан час, баш када је епископ благосиљао вернике. Ђаволчић се мало поиграо скакућући по облацима дима, који се дизао из кадионице и нестао је исто онако изненада као што се и појавио. Али, како су тврдили очевици, то је било довољно да све вернике, па и самог епископа обузме паничан страх.

Протекло је много година. И горепоменути ђаволчић поново је дошао у посету цркви и смртно преплашио једног калуђера.

Прича?

Легенда?

Не треба журити с доношењем закључка.

Овим необичним догађајима, чију су истинитост потврдили многи очевици, заинтересовали су се пре седамдесет година пољски истраживачи старина.

У цркви је на почасном месту висило прашњаво огледало. Било је веома старо и потицало још из оних времена када у Пољској још нису знали за огледала од стакла већ су их правили од нарочитих металних легура, чија је тајна давно већ заборављена. Научници су разгледали огледало и на своје чуђење открили на његовом раму натпис на латинском језику из кога се видело да је оно некад припадало пану Твардовском, који га је употребљавао за своје мађијске послове.

За „пана Твардовског“ зна у Пољској свако дете: он је херој пољских народних прича, легенди и песама, њега су опевали

ВОЛШЕБНО ОГЛЕДАЛО

највећи пољски песници, о њему су писали најпознатији романописци.

Пан Твардовски је живео у 16. веку у Кракову и бавио се црном магијом, прорицањем судбине, астрологијом, призивањем духова. Сачувана су сведочанства о томе како је он, на молбу пољског краља Станислава Августа, „призивао утвару“ младе краљеве жене Барбаре Рајвинулне која је кратко време пре тога умрла.

У старој хроници је писало како је калуђер, уплашен појавом ђавола, бацно кључеве на огледало.

И заиста, на огледалу је нађен видан траг од тог удара. Ево још једне занимљиве чињенице: историчари су из старих докумената ишчепркали сведочења савременика да се приликом спиритистичке сеансе када је пан Твардовски „призивао краљичин дух“ на сточићу поред једне мртвачке главе налазило још и распеће и... огледало.

Понављамо: било је то пре готово седамдесет година. Али, утврдивши везу између тајанствених појава о којима причају легенде и огледала пана Твардовског, историчари су стали. И тек недавно огледало Твардовског поново је привукло пажњу научника. Додуше, они се у почетку нису заинтересовали толико за огледало колико за „чудесну“ појаву Барбаре Рајвинулне. Наиме, мислило се да овај случај, који су потврдили многи очевици, може да послужи као до-

ОГЛЕДАЛО ТВАРДОВСКОГ

каз да се већ у време Станислава Августа у Пољској знало за „латерну магију“.

Идеја није била нова: њу је неко изрекао у 19. веку. И сада се разгорела распра. Већина је била тог мишљења. Али, један од историчара је посумњао у ову могућност. Њему је изгледало да је латерна магија, нарочито у то време, била веома тежака и гломазан апарат за тако деликатну операцију као што је појава утваре у присуству самог краља. Не, према његовом мишљењу Твардовски се морао послужити неким другим инструментом.

И тада су се сетили огледала. И не узалуд. Када су данашњи научници узели да га проучавају показало се да су њему сакривени више него мајсторски угравирани цртежи који под одређеним углом одбијају светлост! У средишту огледала налазио се цртеж који је представљао фигуру младе жене. И помоћу тог цртежа и појавила се утвара Барбаре Рајвинулне. И фигура несташног ђавола, који је толико уплашио калуђере, па и самог епископа.

Укратко говорећи, то огледало је било „волшебно огледало“ слично онима за које се још у средњем веку знало на Истоку и одакле су она пренесена на Запад. Сетимо се да је много касније Калиостро, у време свог боравка у Русији, такође задивљивао

Русе својим „чудима“ која је изводио, очигледно, помоћу сличног огледала.

Научници су утврдили да је за успешну „сеансу“ било потребно да се:

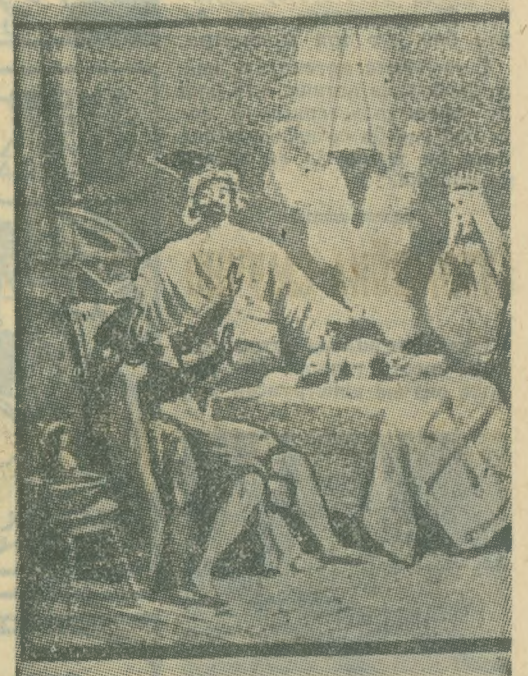
1. Огледало налази под строго одређеним углом у односу према јаком извору светлости, на пример у односу према Сунцу или свећњаку са много свећа.

2. Пред огледалом, на тридесет-четрдесет корака од њега, треба да се ковитла или пара или дим из кадионице — нека врста екрана.

3. Између огледала и „екрана“ у тренутку појаве „утваре“ не сме се налазити никакав предмет који би законио лик који огледало пројцира.

Тиме се и објашњава изненадна појава ђавола неколико столећа после смрти „великог мага“. Вероватно су пре великог празника калуђери, истовремено кад и иконе, очистили и огледало од прашине и затим га окачили на старо место. На празнични дан црква је била јарко осветљена и светлосни знаци падали су на огледало. Према таваници се дизао дим из кадионице. И ђаволак, који је дуго спавао у недима огледала, поново је заиграо у ваздуху на фону дима од тамњана и измирне.

Било је то, по свој прилици, његово последње појављивање. Кључеви које је бацно уплашени калуђер оштетили су површину огледала и повредили фино изрезану праву. Требало би да се нађе изванредан мајстор праверске вештине да би се огледало могло реставрирати. Али, тајна оваког гравирања није се сачувала до наших дана: заувек је изгубљена. Кажу да само још у Јапану знају за тајну чаробних огледала.

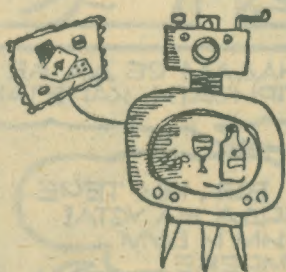

„ПРИВИЋЕЊЕ БАРБАРЕ ПОЈАВЉУЈЕ СЕ ПРЕД КРАЉЕМ“ — РАД ПОЉСКОГ СЛИКАРА ЈАНА МАТЕЈКА

БИБЕР КАО НАКИТ

У средњем веку зачини су представљали праву драгоценост. Бибер је, на пример, по вредности био једнак новцу и њиме су плаћали дугови, исплаћивали рента и куповина земљишта. Овај зачин је био толико цењен да су њиме украшавале женоке хаљине и шешири. Почетком 19. века цена бибера је нарочито порасла па су га жене носиле око врата нанизаног као огрлицу.

БОЉЕ ДА ЈЕ ОСТАЛО ТАЈНА...

У техничким радионицама универзитета у Оклахоми, у Америци, конструисан је оригиналан модел телевизора назван „динаскоп“. Нови теле-

визор не само да омогућава да се гледају емисије већ истовремено може аутоматски да снима гледаоце. Неколико великих трговачких фирми заинтересовало се за ову новину па је „динаскоп“ био постављен у 85 станова с намером да се сазна како гледаоци реагују на комерцијалну рекламу. Пошто је проучено милион и сто хиљада тајно снимљених фотографија, видело се да у 50 одсто случајева у време када су рекламе, пред телевизором није било никог. Од оних који су ипак седели пред телевизором већина је била заузета јелом, играњем карата, досипањем у чаше и — оном.

АЛИ БАБА

И ЧЕТРДЕСЕТ РАЗБОЈНИКА

РАЗБОЈНИК КАЛГИН БРИЖЉИВО ЈЕ ИЗРАДИО СВОЈ ПЛАН. НЕКОЛИКО ДАНА КАСНИЈЕ КАРАВАН МАЗГИ, НАТОВАРЕНИХ ВЕЛИКИМ КУПОВИМА СА УОЕМ, УШАО ЈЕ У ОУЛТАНАБАД. КАЛГИН СА ЈОШ ТРОЈЦИМ РАЗБОЈНИКА, СВИ ПРЕДЕВЕНИ У СИРОМАШНЕ ПУТУЈУЋЕ ТРГОВЦЕ, ПОТРАЖИ АЛИ БАБИНУ КУЉУ

ЗОВЕМ СЕ ХУСЕИН, МОЊИ АЛИ БАБО! ДОНОСИМ ТИ ОВАЈ ПРЕСТЕН! СИГУРНО ЊЕШ ГА ПРЕПОЗНАТИ!

ГЛЕ! ПА ТО ЈЕ КАСИМОВ ПРЕСТЕН!

НАИШЛИ СМО НА ТВОГА БРАТА У ПЛАНИНИ! БИО ЈЕ НА СМРТИ... СТРОМОГЛАВИО СЕ НИЗ ЈЕДНУ ЛИТИЦУ! УМИРУЋИ ЗАМОЛИО МЕ ЈЕ ДА ТИ ГА ДОНЕСЕМ КАО ЗАНАК ЊЕГОВЕ НАКЛОНОСТИ!

НАКЛОНОСТИ! ОНДА МОРА ДА СЕ ЗАСТА. ПОКАЖАО! КАДО МИ ЈЕ ШТО ЧУДЕМ ДА ЈЕ УМРО! ХВАЛА ТИ, ДОБРИ ХУСЕИНЕ! БУДИ МОЈ ГОСТ ЗА НОВАС!

ПРИХВАТАМ ВАШ ПОЗИВ, ГОСПОДАРУ! АЛИ, ГАД БИХ МОГАО ДА СМЕСТИМ СВОЈЕ КУПОВЕ?

СМЕНИ ИХ У ШТАЛЕ, У ДРУГОМ ДВОРИШТУ! А ОНДА ТИ И ТВОЈИ ДРУГОВИ ДОИТЕ ДА ВЕЧЕРАМО!

Светлост и вуна

Познато је да пораст вуне код оваца варира у току године. Тако преко зиме вуна расте врло мало, а преко лета и у јесен највише.

Да би испитао због чега то долази, аустралијски стручњак А. Вилијемс узео је две групе од по шест мерино овнова и излагао их различитој дужини сунчеве светлости. Показало се да на пораст вуне светлост нема директан већ само посредан утицај. Наиме, кад је дан краћи овнови су узимали мању количину хране, па је и пораст вуне такође мањи.

Раскрсница на нишану...

Приликом напада на Коњиц бомбаш Лазар Лопичић упао је с политичким комесаром у немачку касарну и почео да баца бомбе. Када су отворили врата у једној соби нашли су 15 убијених Немаца. Одмах затим нашли су непријатељски авиони и бомбама засули заузету касарну. У срушеној касарни Лазар Лопичић остао је неповређен. Попео се на другу зграду и са ње држао на нишану раскрсницу трију улица. Немци који су се тамо појавили били су одмах покошени. Тада су наишли други с тенком. Уперили су цев према згради у којој је био Лазар и изрешетали је. Мислећи да су уништили партизанско митраљеско гнездо, Немци су отворили куполу тенка. Лазар је ошинуо митраљеским рафалом па и њих покосио.

ХАЈДУК ВЕЉКО

УРТА
И
ПИШЕ Ћ.ЛОБАЧЕВ

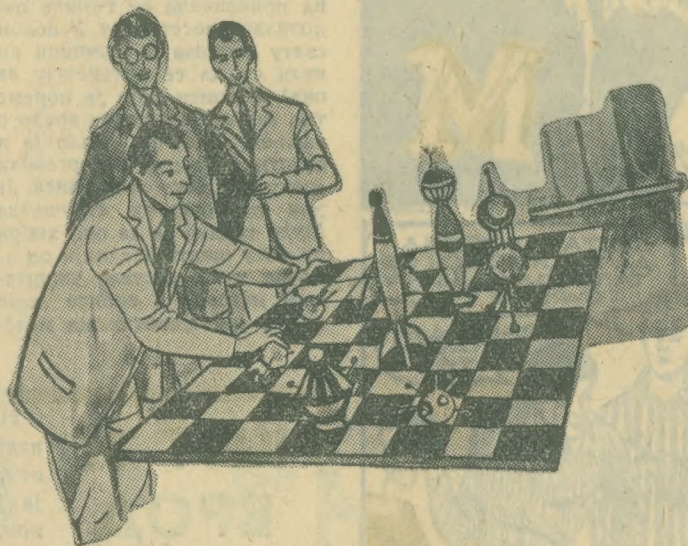
ШАХ: ШАХОВСКА 1965. ГОДИНА

МИНУЛА година обилвала је многим великим шаховским такмичењима. Она је почела и завршила се традиционалним турнирима у енглеском морском купалишту Хестингсу. А између та два турнира смењивала су се такмичења: разноврсни турнири, квалификациона такмичења за првенство света, екипни мечеви, симултане утакмице. Из тога обила која је остала стара година ево неколико...

ШАХ И УМЕТНОСТ

У минулој години два уметника створила су интересантне шаховске фигуре. Амерички портретиста Артур Елиот, који је својевремено радио за Волта Дизнија, изјавио је да је решио да шаховске фигуре прилагоди савременим збивањима у свету, а без мењања правила за њихова кретања. У духу те изјаве он је израдио „космичке“ шаховске фигуре које су све одмах распродате. Пешаци представљају стилизоване Земљине вештачке сателите, а шаховска табла је пуна ракета, интерпланетарних бродова и других симбола остварења човека.

На другој страни румунски скулптор и љубитељ шаха Петру Берберих завршио је свој седамогодишњи рад у дуборезу. Он представља верну слику римског Колосеума. На горњем делу скулптуре, која је висока 0,85 метра налази се арена са два бадача диска између којих се налази

шаховска табла. Шаховске фигуре су мајсторски израђене у дрвету, а у ношњи и са оружјем древног Рима.

УМРО ЈЕ СТАРИ ДУЗ

Са последњим недељама прошле године угасио се живот најстаријег шахисте на свету Федора Ивановича Дуз-Хотимирског, старог 86 година. Звање мајстора шаха стекао је још 1907. године, титулу заслужног мајстора спорта СССР добио је 1942. године, а Светско шаховско федерација доделила му је титулу интернационалног мајстора 1950. године. Свој шаховски пут почео је Дуз-Хотимирски у Кијеву чије је првенство освајао четири пута (1900, 1902, 1903 и 1906. године). Учествовао је у низу

шаховских такмичења овог века и био близак шаховским великанима као што су Чигорин, Ласкер, Капабланка, Алехин, Маршал. Био је неуморни шаховски радник; пропутавао је читаву територију Совјетског Савеза играјући симултане утакмице и држећи предавања о шаху. Његов задњи наступ на турнирима био је 1945. године када је победио на Свесавезном турниру железничара којима је по струци припадао. Али и после тога наставио је активно да учествује у шаховском животу — нарочито међу железничарима. За заслуге совјетској влади одликована га је орденом „Знак поштовања“, а на његов 85. рођендан у Централном шаховском клубу у Москви била је организо-

вана шаховска свечаност. Поздрављен овацијама појавио се Дуз-Хотимирски — причао о својим успоменама, делио аутограме. Те јубиларне вечери његов ученик мајстор Борис Баранов приказао је партију „стари“ више од 50 година у којој је Дуз-Хотимирски победио Маршала. То је био његов опроштај од шаха и шахиста.

НАГРАДА ЗА КРАСНОПИС

Наградама које се деле на шаховским такмичењима придружила се једна са Меморијалног турнира у спомен на велемајстора Акиба Рубинштајна, који се играо у пољском граду Поланце-Здруж. Организатори турнира уредно су издавали турнирски билтен. Да би у томе добили и помоћ учесника турнира написали су конкурс за најбрижљивије записану партију! Та награда је после оцене турнирског материјала додељена кубанском мајстору Ортеги, који је показао да поред лепог писања уме и шах добро да игра. У крајњем пласману он је заузео место у средњем делу табеле.

ПОТЕЗ ОД 1350 МИЉА

Меморијални турнир у спомен светског првака Капабланке одигран у Хавани имао је на окупу 21 учесника, док се онај 22. налазио далеко 1350 миља, у Њујорку и одатле слао преко телефона и телепринтера потезе. Фишеру није било омогућено да отпутује на Кубу и после дра-

матичног развоја дотађаја у којима су, што је за шаховска такмичења неубичајно, премијер Кубе Фидел Кастро и он размењали телеграме, ипак је учествовао на великом турниру после двогодишњег одсуства са шаховске арене. Техничка комисија турнира састављена од четири велемајстора — Донера, Гелера, О'Келија и Пахмана развила је систем правила за ово необично и јединствено такмичење. Фишер се у заказано време нашао у Њујорку у „Маршал чес клубу“. Уз Фишера се нашао као судија тога дела такмичења функционер Америчке шаховске федерације Џон Рајхарт. У Хавани у дворани хотела „Хавана-либре“ опуномоћеник Фишера био је нико други до син славног Капабланке, Хосе Раул Капабланка који је примљене потезе из Њујорка преносио директно на таблу, примаво честитке за његове победе и преносио његове поздраве и честитке. Фишер је за игру на овом турниру добио екстра хонорар. Свака

партија за њега била је изузетан напор јер је увек морао дуже да игра два до два и по часа због преношења потеза.

ПОБЕДНИЦИ БЕЗ ТРОФЕЈА

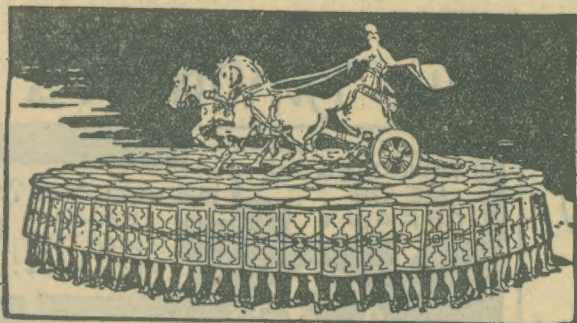
Испред зграде Организације уједињених нација у Њујорку налази се дивна статуа „Коњаник мира“, рад вајара Антуана Аугустинчића. Једна таква минијатурна статуа у вредности од 750.000 динара била је намењена победнику „Турнира мира“ који се играо у Загребу. Десило се оно што је било супротно пропозицијама такмичења, па је статуа после завршеног турнира остала и даље у Загребу. Та награда је по својој природи недељива, а баш прво место су поделили Ивков и Улман. Како до допунског меча за титулу апсолутног првака није могло да дође, то је остало да се сачека нов турнир на коме ће се решити судбина скупогеног трофеја.

И НОС СТАРИ

Осетљивост чула мириса слаби с годинама исто као и чула вида и слуха — тврди Јохан Мацер, професор Медицинског факултета у Мајнцу. Мацер је проучавао осетљивост чула мириса код преко хиљаду особа између десете и деведесете године. Општи су вршени помоћу мириса кафе, бензина и промишљених.

Резултат: деца испод четрнаест година без погрешке су

увек могла да одреде који је мирис у питању. Особе преко шездесет година грешиле су у више од 50 процената случајева. Смањивање осетљивости на мирисе између ове две старосне границе нишло је постепено. Поред тога, професор Мацер је утврдио да пушачи знатно теже разликују мирисе од неплушача.

ПРЕКО ГЛАВА

Римски војници у потпуној ратној опреми и сврстани у одбрамбени круг представљали су толико збијену скупину да је по њиховим штитовима, држаним изнад главе, могла да протрча ратна двоколица с два коња.

ГМИЗАВИ РЕКОРДЕРИ

Најдуже змију која је у Европи живела у „заробљеном ништву“ имао је зоолошки врт у Хамбургу: удав са Суматре био је дугачак 9,8 метара, а у нарочитом „змијском парку“ у Бутанграма и њих девет људи није могло да га, кад се уз-канду дугачку 10,7 метара.

МАЈКА МИ ЈЕ ЛАВИЦА, ОТАЦ ЛЕОПАРД, А КО САМ ЈА?

Јапанци се живо интересују за опите које изводи „доктор“ Хиројуки Дои, како га зову његови сарадници, након по струци није лекар већ зоолог. Дои је међу животињама провео 48 година. Од најранијег детињства живео је на једној фарми где се бавио одгојем домаћих животиња. Због тога је и решио да студира зоологију. Само, њега су више интересовале дивље него домаће животиње. По завршеним студијама активно је учествовао у подизању зоолошког врта у месту Нишимоија, близу Кобе, у коме данас ради као директор зоолошког врта.

Посматрајући младе лавице Хиројуки Дои приметио је да они имају на глави, репу и шапама мрље које се брзо смањују и ишчезавају кад одрасту што је иначе једна од карактеристика леопарда. Дуго времена проучавао је овај феномен из којег је касније извукао необичне закључке и успео да их спроведе.

Дуго се међу зоолозима веровало да између лавова и ти-

грова постоји уска веза. Међутим, Дои је то покушао да оповргне тврђењем да лавови имају врло мало заједничког са тигровима: а да су напротив врло уско везани са леопардима и да су вероватно леопарди и лавови имали заједничке претке. Не треба ни рећи да је тиме изазвао полемику међу стручњацима. Да би их уверио Дои је почео да прави опите који су дуго трајали. Он је наравно знао за хибриде добијене укрштањем тигра и лавице (тигоне) или лава и тигрице (литере). Али укрштање мужјака леопарда са лавицом дотада није покушано. Зато је он решио да изведе такав опит у свом зоолошком врту.

Међу становницима свог зооврта Дои је имао пар лепих лавова које је 1951. године на бавио из чувеног зоолошког врта Хагенбек у Франкфурту. Следеће године добио је пар леопарда са Тајланда. Године 1955. женка леопарда дошла је на свет малог леопарда мужјака. Два месеца касније лавица је донела малу лавицу. Они су одгајани у ис-

ЖИВОТИЊА НА СЛИЦИ НИЈЕ ЛЕОПАРД И ПОРЕД ТАЧАКА НА СВОМ КРЗНУ, НИЈЕ НИ ЛАВ И ПОРЕД ВЕЛИЧИНЕ, ГРИВЕ И ДРЖАЊА ГЛАВЕ. ТО ЈЕ НАЈСТАРИЈИ ОД ПЕТ ЛЕОПОНА, НАСТАО УКРШТАЊЕМ ЛЕОПАРДА И ЛАВИЦЕ А ЗОВЕ СЕ „ЛООКИНИ“ И ЖИВИ У ЈАПАНИ

том кавезу и делили исту храну. И тако се од најранијег детињства нису раздвајали. Друговање су наставили и као одрасли.

Новембра 1959. године лавица је донела на свет два мала мелеза које су назвали „Лоокини“ и „Понко“. А јуна 1961. године дошли су на свет „Џони“, „Шери“ и „Дејзи“. Сви ови мали мелези донели су својим рођењем и многе проблеме. Један од њих био је и како их назвати? Дои се одлучио да их назове „леопонс“.

Од свог рођења пет леопона привлачили су гомиле радозналих посетилаца. У целом свету зоолози и научници почели су да се интересују за овај феномен који је пореметио све што се дотада знало о лављем наслеђу. Било је и скептика који су оповргавали сваку вредност овог опита. Је да од познатих стручњака Мулт тврдио је да ови хибриди нису ништа вреднији од обичне муле, настале укрштањем магарца и кобиле која као и сви животињски меле-

зи не дају потомство. И да је још сувише рано да би се знало да ли ће заједница два леопона дати и такве резултате.

Међутим, Дои је у то убеђен. У прилог томе он наводи да „Лоокини“ први од леопона који је дошао на свет, има несумњиво лављу гриву мада му је отац био леопард. Уз то он је готово исто тако велики као и неки лав.

Не обзирајући се на грају која се дигла око њиховог покрета и њихове будућности пет леопона настављају да се играју у свом кавезу који има чак и уређаје за климатизацију. Са апетитом једу специјалну храну, имају свој базен за купање, што је доста необично кад се зна да лавови мрзе пливање. Пужу се уз дрвеће специјално засађено у њиховом кавезу, што је такође необично јер је њихова мајка лавица за то потпуно неспособна. Осим тога они су и већма лепе животиње и сви посетиоци диве се њиховој снази и глупости као и богатом крзну.

WALT DISNEY

МАЈМУНСКИ СТРИП

КИТ И БРОД

Недавно се у близини канадске атлантске обале једна француска торпњерка, која је пловила пуном брзином, сударила с једним — китом. Од судара попустили су шавови на заштитном бродском оклопу и торпњерка је морала да преко радија тражи помоћ. Занимљиво је да киту није било ништа: само се уплашио.

Очи, или како их још називају „прозори душе“, најдрагоценије су од свих наших чула, у исто време најкомпликованије и најмање познате!

ЧИЊЕНИЦЕ И ЗАБЛУДЕ О ОЧИМА

Како ми то у ствари видимо? Да ли наочари слабе или јачају вид? Да ли је телевизија штетна или корисна за очи? Да ли алкохол и дуван неповољно утичу на вид? На ова ова питања одговарају нам познати светски стручњаци.

Сматра се да осамдесет и пет процената целокупног нашег знања долази у нашу свест преко очију. Исто тако је утврђено да нас очи „снабдевају“ два пута више разним информацијама него сва остала чула заједно.

Али у исто време очи су и најнепоузданији информатор од свих других чула!

Да ли ми у ствари гледамо очима?

Можда ће се многи изненадити, али одговор је — негативан. Мозак је тај који стварно „гледа“ док су очи само инструмент за преносење видних утисака до центра мозга.

Ево шта се дешава приликом гледања. Светлосни зраци падају на посматрани предмет, рефлектују се, и граде његов лик. Зраци пролазе кроз рожњачу, затим кроз предњу очну комору испуњену бистром течношћу која се налази иза рожњаче, а онда кроз сочиво. Сочиво концентрише зраке на мрежњачу, обично на жуту мрљу, њен најосетљивији део. Кад зраци падну на мрежњачу, ствара се хемијска реакција која шаље импулсе у мозак кроз очни живац. У ствари слика

која стиже у мозак стоји наопако јер ју је сочиво окренуло али је мозак поново враћа у нормалан положај и тумачи.

Да ли постоје различите врсте гледања?

Мало људи зна да постоје. Имамо централно посматрање — оно када гледамо право напред и споредно — тј. бочно посматрање, или како се још назива периферијско. Разуме се да је централно гледање најштрије и да ту видимо потпуно целе предмете. Међутим, код периферијског гледања видимо нешто са стране, доста нејасно. Али и ово гледање је врло важно јер нас припрема да дочекамо оно што само примећујемо да нам се налази са стране и тако нас чува од изненађења.

Да ли се наше гледање разликује од гледања других људи?

Сваки од нас има своје сопствено, индивидуално, гледање на свет. То долази због тога што очи могу да преносе милионе импулса у секунди у мозак. Међутим, мозак не прима све те импулсе већ одабира само оне које он жели и то обично на основу нашег прошлог искуства, расположења и интереса у том тренутку.

Осим тога, зависно од тога каква значај слика има за нас ми је другачије гледамо. У једном експерименту треба

једне златне новчанице и једног дрвеног кружића који је био истог обима и тежине као и златни новац. Сви који су учествовали у том експерименту тврдили су да је новац и већи и тежи, и то уколико је неко био у већој оскудици утолико му је новац изгледао већи и тежи!

Да ли очи служе још чему сем гледању?

Утврђено је да гледање утиче и на укус. Приликом једног опита утврђено је да људи у мраку нису били у стању да утврде разлику између белог и црног хлеба или између разних врста конзервираног воћа.

Шта је разлог кратковидости и далековидости?

И једно и друго су мане у самој структури ока. Сочиво нормалног ока је врло еластично и често мења форму што зависи од даљине предмета.

Али ако је очна јабучица исувише дуга онда долази до кратковидости јер је сочиво исувише удаљено од рожњаче тако да светлосни зраци падају испред рожњаче. Супротно се дешава када је очна јабучица сувише кратка онда ће сочиво бити преблизу рожњаче тако да ће светлосни зраци падати иза ње. Због тога се користи наочари које имају за циљ да помогну сочиву да усмери светлосне зраке тамо где треба.

Да ли се вид мења с годинама?

Свакако. Сва деца су далековида и тек после осме до десете године њихов вид се нормализује.

Исто тако, људима преко педесете године потребне су наочари јер сочиво постаје доста круто тако да не уморава светлосне зраке добро као раније.

Шта проузрокује разроност очију?

Ако се мишићи који покрећу очи из било којег разлога поремете поремети се и правилно кретање очију. Ова ма

на се може отклонити хируршким операцијом без већих опасности по вид, разуме се под условом да је врши специјалиста.

Да ли наочари слабе очи?

До сада и поред свих опита није доказано да наочари слабе или јачају очи. Све што наочари чине јесте да помажу сочиву у томе да се добије што јаснија слика.

Да ли претерано гледање смета очима?

Не. Претерано читање може да изазове бол у очима и осећај нелагодности, али не утиче на саме очи односно вид.

Да ли можемо спасти очи ако их мање користимо?

„Глупост“, каже чувени специјалиста за очи др Карван. „Очи се, као и руке, ноге или ма који други орган тела утолико више дегенеришу уколико се мање употребљавају“.

Да ли је телевизија штетна за очи?

Супротно општем веровању опити су доказали да телевизија не проузрокује никакву штету код очију. Напротив, према др Карвану гледање телевизије и биоскопа користи очима као одлична вежба.

Исто тако, он тврди да је погрешно веровање да се очи кваре ако се предмет који се чита држи сувише близу очију. Исто важи и за читање у лежећем положају. Такво читање може да изазове непријатности — на пример, бол у глави — али ни у чему не штети самим очима.

Како треба гледати за време вожње аутомобилом

Нипошто не треба држати поглед усмерен само у једном правцу већ га треба што чешће управљати лево и десно. Поглед се сме фиксирати на једну тачку само две секунде јер дуже гледање може да доведе до заслепљености што је често разлог ауто

мобиловних несрећа на отвореним путевима.

Да ли је паметно носити наочаре за сунце

Препоручује се да наочаре оне особе којима сунце заиста смета. Међутим, мада већини сунце не штети она ипак носи наочари више из моде или снобизма. Треба запамтити следеће: штетни ултравиолетни зраци могу да оштете мрежњачу и кроз најмрачније наочари.

Какве све форме слевила за боје постоје и могу ли се лечити?

Углавном постоје две форме. Код једне боје се помало распознају али се не разликују потпуно једна од друге. Ова форма је најраспрострањенија. Код друге форме боје се уопште не распознају. До сада није пронађен никакав начин лечења за ову болест.

Шта се може учинити код ноћног слевила?

Неке ћелије у оку располажу специјалним пигментом који се активира само у ноћи и у мраку уопште. Тај пигмент који нам помаже да се очи постепено привикну на мрак добија се из витамин А. Често, али не увек, ако се узима довољна количина витамина А може се потпуно отклонити ноћно слевило.

Да ли пушење и алкохол утичу на очи?

Директно на очи не, али у сваком случају кваре вид. Пилани људи обично виде све дупло што изазива многе несреће нарочито при вожњи аутомобилом. Сем тога, претерана употреба алкохола и дувана смањују визуелну активност и стварају тамне завесе пред очима. То се спречи нове токсична амблиопија. Престанком или смањењем узимања ових средстава враћа се нормалан вид.

Шта је глауком а шта катаракт?

Постоје две озбиљне врсте слевила које могу да напад-

ну људе а најчешће се јављају код људи после четрдесете године.

Глаукому проузрокује повећани течан притисак у оку. Ако се на време тај притисак не лечи, он може да уништи вид. Најбољи лек је што чешћи преглед очију после четрдесете године.

Катаракт је болест сочива у којој се сочиво замрачи тако да светлосни зраци не могу да продру кроз њега — или продру само делимично. Не воља је у томе што готово сви болесници ватраже лекарску интервенцију тек када се озбиљно разболе и кад је обично касно за лечење.

ГЕНЕТИЧАРИ И ВЕРСКА СЕКТА

Веома занимљив материјал пружио је генетичарима упознавање са историјом амиша, представника једне верске секте која је настала пре више од две стотине година у америчкој савезној држави Пенсилванији. Амиши живе издвојено и склапају бракове само између себе. Данас ова секта има око 44 хиљаде чланова и сви они су потомци две стотине досељеника који су дошли из Енглеске 1744. године.

Међу амишима има 49 патуљака и сви они потичу у правој линији од неког Семјуела Кинга и његове жене Мери. Један од тих супружника био је носилац гена ненормалности. У томе не би било ничег страшног да амиши нису живели тако изоловано. А пошто су се женили и удавали само између себе, на крају се догодило оно што је било неизбежно: све чешће су се појављивали брачни парови код којих су и муж и жена имали „рђав“ ген. И он је, разуме се, предаван потомству.

И тако су се међу амишима почели појављивати патуљци високи свега један метар, са по шест прстију на свакој руци и са разним срчаним манама. Узрок томе био је ген који је имао у себи један од супружника Кинг.

У секти амиша већ два века уредно се записују све генеалогске везе. То је и помогло генетичарима да утврде како се одвијало устаљивање гена носиоца ненормалности код потомака Кингових.

СЛОНИЦА ПРОТИВ КРВОПРЕЛИЋА

У зоолошком врту Фарт-Херту у Тексасу недавно је у четрдесетој години од инфаркта срца угинула слоница Краљица Тут, једна од најпознатијих животиња у читавој Америци. Слоница је стекла опште симпатије када је 1940. године спасла живот једном чувару зоолошког врта. Стражара је тада напао слон Шугер који га је оборио на земљу и хтео да га изгази. У критичном тренутку умеша

да се Краљица Тут отерала је разбеснелог слона и стајала је бранећи стражара све док није стигла помоћ.

ТИНО РОСИ

Тино Роси се ближи шездесетој години. Иза себе има преко 30 година певачког стажа а још пева и његове плоче доживљавају велики успех. Моментално се налази на турнеји са једним циркусом.

Родио се у сиромашној четврти Ајача на Корзиви, а као дечак певао у хору цркве Сент-Рош ви боље ни горе од својих другова. Да ће певање бити његова будућност, то тада нико није слутно па ни његов отац, кројачки мајстор Роси. Он је рекао дечаку: „Иди са острва и гледај да било како дођеш до неке зараде?“

Било је то лакше рећи него учинити. Тино уопште није покушавао да „било како“ дође до зараде. Он је безусловно хтео да пева и надао се да ће на тај начин доћи до новца. Снимио је о свом трошку плочу у Марсеју и отпутовао са њом у Париз. Ту је желео да набави собни намештај па је провизима пустио своју плочу да им докаже како има „злато“ у грлу и да ће ускоро имати доста новца да исплати сва.

Али, пословни људи нису откривачи талената и тако су се, пре него што ће се осло-

нити на његово златно грло, распитали о младићу. Агент који им је дао информације рекао је укратко: „Мали улични певач без будућности, у сваком случају неинтересан“.

Тино Роси наравно није добио жељени намештај. Дуг је био пут који је Тино морао да претрпели од првог париског ресторана у коме је певао за ручак. Данас он има око 10 милиона плоча на којима пева на политанске песме и француске шансоне. Иако се ближи шездесетој, не помишља да се одрекне свог позива.

РОСИ НА ПОСЛЕДЊОЈ ТУРНЕЈИ

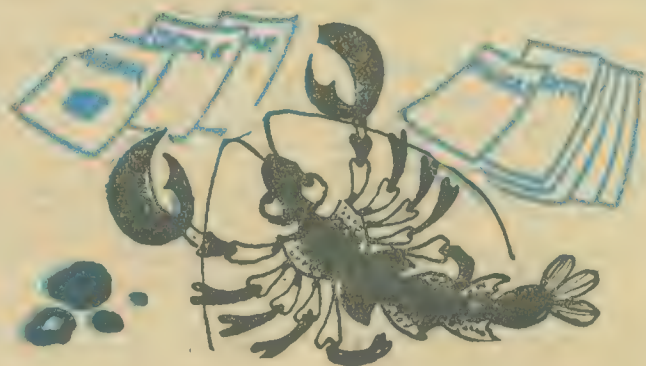

ЗООЛОГИЈА ЗА ДЕЦУ И ОДРАСЛЕ

Чехословачки књижевник Милош Мацоурек написао је књигу коју је назвао „Зоологија за децу и одрасле“ из које доносимо неколико одељака

Камелеон. У школи децу уче да цртају куће, лишће, дрвеће, воће и још пуно ствари али заборављају камелеона. Разлог је тај што преовладава мишљење да га је изванредно тешко нацртати. А то, међутим, уопште није тачно. Обратно чак: нећете лако наћи животињу коју је толико лако нацртати као камелеона. Мирно можете узети било коју боју без бриге да ћете погрешити.

Лако се може догодити да се камелеон пожали: „Опростите, зашто сте ме нацртали плавог кад сам ја жути“. Ви ми мирно можете одговорити:

много изванредних ствари за највећу модну кућу у граду. Тамо су приредили модну ревију њених рукотворина. Приредба је била само за позване који су стигли у лепим аутомобилима. И свилена буба је дошла и хтела је да уђе

он иде натрашке и зато је њему то нормално и тачка. Све пролази и сви се некуда журе, а раку ништа не може побећи. Шта мислите да ли му је лако то што иде натрашке? Оно што је било — било је, мртво је и не може више побећи. То значи да рак има времена више него довољно: живи од петка на четвртак, од четвртка на среду и на свом путу среће старе рачуне, пожутеле новине, искидане листове календара. Тако чека већ протеклу нову годину, а кад је сачека може да установи да су већ сви давно отишли и да су се иглице новогодишње јелке већ са свим сасвим осушиле. Сав жалостан зуре у празне кутије у којима су били поклони, грицка бајате бомбоне и пита се: „Чему ли сам се толико веселио?“

„Варате се, то је само ваш јучерашњи портрет“.

Зебра је веома ретка животиња. Из године у годину све ју је теже срести. То, међутим, није никакво чудо јер се зебре претварају у обичне коње, вранце или белце, пре свега зато што се нигде не могу добити пругасте мајице. Дође, на пример, мајка зебра с два малишана у радњу и тражи две пругасте мајице и тамо јој кажу да их нема. Дође после четрнаест дана а њих опет нема. Мале зебре расту и не могу више да иду голишаве и зато им мама купи обичне једнобојне пулове ре, беле или црне, и тако се зебре претварају у црне или беле коње.

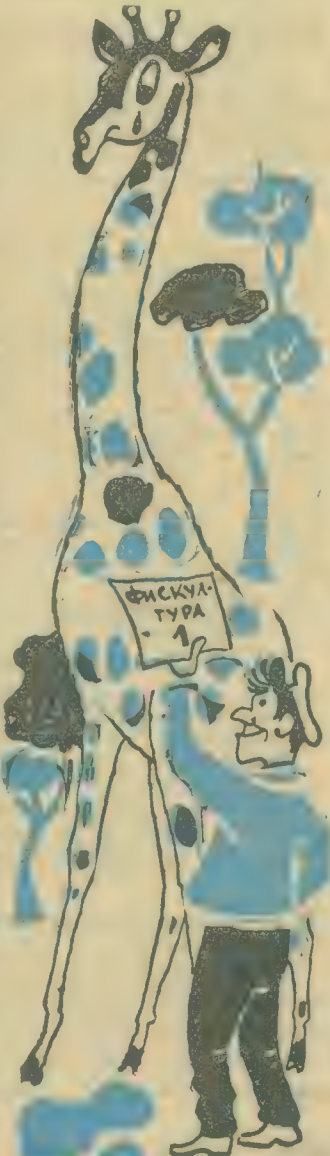
Пингвин је једна од најнесрећнијих животиња. Има само једно одело које носи у свим приликама. У њему, на пример, иде у позориште, што никако није погрешно. Тешкоће настају онда кад зажели да се купа. Сав нервозан прегледа ормане али ништа не може да нађе. И тако му не преостаје ништа друго него да се купа у фраку. Тада га сви гледају и кажу: „Погледајте пингвина, полудео је од врућине па се купа у фраку“. Њему је то криво, несрећан је и љут, зато излази из воде и жели да оде некуда далеко где га нико неће гледати као какво чудо. Путује у том свом једином оделу, без кофера, а кад стигне на циљ сав забезежнут угледа милионе пингвина и сви се они купају у фраковима.

Свилена буба израђује ливне ствари као на пример: свилене мараме, кравате, блузе, вечерње хаљине, свилене шалове и слично. Израдила је

али ју је на вратима зауставио униформисани вратар и запитало: „Имате позивницу?“ Разуме се, позивницу није имала, а где би је и добила, међа времена да је набави кад стално ради. Жалосна, вратила се кући где ју је чекало много, много посла...

Жирафа. Док је жирафа још ишла у школу имала је све саме петице само је из физкултуре имала јединицу. Наиме, никако није могла да научи да се преврће преко главе. Због тога је била веома несрећна. Сви су јој објашњавали како се то ради... видиш, престо, овако... али њој то није успевало јер није знала куд би с вратом. Наставница јој је стално говорила да је гуска, какво ће сведочанство имати и шта ће јој рећи родитељи. Жирафа је плакала и плакала, и то тако јакно да су сви пролазници мислили да пада киша. На крају школске године у сведочанству је стварно имала јединицу из физкултуре. Плакала је и сва несрећна дошла кући. Кад је код куће показала сведочанство, мајка и отац нису јој ништа казали само су ушли у собу за спавање и довели оданде стара сведочанства. Гледали су их и нешто се дошптавали. Кад је мала жирафа завирила у њих, са запрепашћењем је видела да су и отац и мајка та које имали јединицу из физкултуре. И било јој је лакше на срцу.

Рак. Прво дође понедељак, затим уторак, среда и тако даље до недеље коју сви жељно очекују. Рак, међутим, не он у суботу очекује петак, живи малчице по своме. Многим се то чини чудно, али

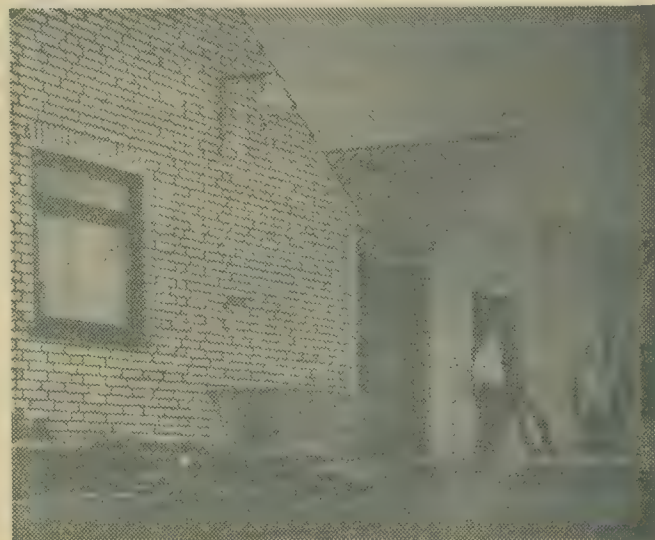
мобила. Операција је била успешна: после свега три седмице пацијент је већ могао прилично разумљиво да говори.

Необичну операцију извео је недавно италијански хирург Марио Марито. Он је успео да свом пацијенту пришије језик који је овај препризао у једној аутомобилској несрећи. Одгризени део језика био је нађен међу деловима адријанског ауто-

СОКОЛОВИ У СЛУЖБИ АВИЈАЦИЈЕ

Птице представљају велику опасност за авионе. На многим аеродромима у Енглеској пре узлетања авиона пуштају дресирани соколове који за тили час очисте „небо“ од осталих птица.

ДАНСКИ ОМЛАДИНЦИ ПРЕД СВОЈИМ КУЋАМА У ГРАДУ МЛАДОСТИ.

ГРАД МЛАДОСТИ

У свом јединственом граду на свету старост нема право грађанства: његов најстарији становник има само 18 година. То је град који су подигли деца и девојке и њиме сами управљају. То је, најзад, град у коме млади данас уче оно што ће им бити потребно сутра кад постану одрасли. На лази се у близини Копенхагена и зове се — Град младости.

Године 1960. једна група младих људи поставила је темеље овог града. Данас он има градоку већницу, банку, самоуслугу, бензинску станицу и низ мањих творница. Као и сваки други модерни град и он се непрестано развија.

Град младости пројектовао је архитекта Боч Лоренсен још 1958. године. Реализоване пројекта одобрено је 1960. године. Кад буде сасвим довршен — око 1967. године — Град младости ће моћи да прими 5.000 становника, док данас у њему станује само 240 девојака и младина. У њега ће долазити млади из целе Данске да проведу извесно време на послу за који се буду определили.

У малим творницама и радионицама налази се све што је потребно за израду свих делова зграда и унутрашње уређење просторија.

Дати младима да стварају градове у којима ће касније

њима и руководити, није идеја која је нашла одјека само у Данској. То исто желе да ураде за своју омладину и њихови суседи Шведани и Норвежани — који су видели Град младости — желећи да на тај начин уомере њихову енергију и машту на нешто корисно.

Да то интересује и друге земље показује и случај једне од јужноамеричких држава у којој су локалне власти решиле да се боре против малолетних преступника на тај начин што су њихове другове постављали за судије. Покушај је успео. С једне стране број преступника се смањивао. Уз то поротници састављени од тинејџера нису наседали њиховим триковима.

У Данској се надају да ће у Граду младости, на који цела земља гледа са симпатијама, омладина наћи психичку сигурност и стећи љубав према раду и реду, јер ће више чувати оно што буде сама направила. И најзад, што је главно, то ће се свакако позитивно одразити и на њихов рад кад постану одрасли људи.

ОВО НИЈЕ УЧИОНИЦА ВЕЋ САЛА ЗА ПРИЈЕМЕ У ГРАДСКОЈ ВЕЋНИЦИ, МЕЂУТИМ, ТО ЈЕ ЗАСАД НАЈОМИЉЕНИЈА ПРОСТОРИЈА МЛАДИХ. МОЖДА И ЗБОГ ТОГА ШТО ИМ СЕ ДОПАДА ОВА ОРИГИНАЛНА ДЕКОРАЦИЈА У ЦРНОБЕЛОМ, КОЈА ЈЕ ПЛОД ЊИХОВЕ МАШТЕ.

ТАКСИ-АМФИБИЈА

Једна енглеска фабрика пустила је у продају такси-аутомобиле који могу да се крећу и по сувом и по води.

РЕПАТЕ СКИТНИЦЕ

„Никад ви у нашим северним шумама нисте видели дугорепа јагуаре, цинковске окамењене корњаче“ — читамо код Киплинга. Цинковске корњаче и јагуари заиста се не могу видети у нашим европским шумама, али су се зато недавно грађани Хамбурга нашли лицем у лице с мајмуни-ма.

Двадесет мајмуна допремљених из Индије за зоолошки врт дигли су буну: удруженим снагама почели су да

руше ограду. Решетке нису издржале и мајмуни су се разбежали по Хамбургу. Сабраћај у граду био је готово заустављен: пролазници су застали да посматрају како полицајци и ватрогасци трче за „човековим најближим сродником“. Хладноћа, глад и страх натерали су убрзо бегунце натраг у топле зимске кавезе. И само се неколико мајмуна „одлучило“ за слободан живот на таванима старих, напуштених зграда.

Као у време фараона

За последњих педесет година два оригинална Страдиваријусова инструмента непотвратно су пропала. Први је нестас 1926. године када је француски виолиниста Александар Бај оставио поруку да се заједно с њим положи у гроб и Страдиваријусова виолина на којој је свирао целог

живота. На њега се недавно угледао аргентински виолиниста и мултимиллионер Пабло лас Велас који је наредио да га сахране с виолончелом које је изградио Страдиваријус. Његова порука била је извршена и поред протеста јавности а и самих његових сродника.

Ултразвук шије

У Енглеској је од пре извесног времена почела производња машина за шивење које имају иглу, али не и конач. Игле на овим машинама у ствари су мала, тупа „копља“ чији врхови вибрирају ултразвучном учестаношћу. Таква „игла“ не прошива материјал

већ га, да употребимо технички израз, заварује с доњим комадом тканине.

Ултразвучном шивањем машини могу се „шити“ тканине од синтетике, платно, вуне, ништофови, па чак и хартија.

УЗАЈАМНА ПОМОЋ

И нилски коњ „зажели“ понекад да очисти зубе. Али, како да то учини кад нема ни четкицу за зубе, а ни — руке? У помоћ му долази галек који својим оштрим кљуном ишчепрка храну заосталу између његових великих зуба. Од тога, наравно, и галек има користи. Оваква слика узајамне помоћи може се сваког дана видети у зоолошком врту у Сан Франциску.

ДВОБОЈ МАЛОГ ЛОВЦА И ЦИНОВСКОГ ЦЕПЕЛИНА

Први ноћни сукоб између авиона и целелина у првом светском рату завршио се на штету целелина и запечатио њихову судбину

Веће 16. јуна 1917. године било је топло и ведро. Капетан обалске страже Роберт Саундби у бази Ремагејсту близу Довера већ је био легао. Око једанаест часова у његов шатор је улетео један наредник и рапортирао:

— Цепелини нападају!

Када је капетан устао сви његови авиони — односно оба авиона већ су била упаљена и спремна да полете. Али, капетан није смео да узлети док не добије наређење из главне базе.

Ова два ловачка авиона имала су слабе машине које су без опасности могле да узлећу до висине од две хиљаде метара. Немци су тачно знали особине тих авиона па су већ почетком рата почели да праве огромне целелине који су били добро наоружани, носили бомбе и могли да лете на висини од преко пет хиљада метара.

Четири најновија целелина: Л-42, Л-44, Л-45 и Л-48 били су први пут на борбеном задатку и у њих се полагала велика нада. Цепелини су били дуги преко 200 метара, снабдевени са пет мотора од којих је сваки био јачине 250 коњских снага. Сваки целелин је носио око пет тона бомби.

Летећи на висини од око 6.000 метара целелини су се осећали потпуно сигурним јер су знали да их енглески ловци не могу достићи. Изнад канала Ламанша целелини су се раздвојили крећући се сваки својим правцем ка индустријским центрима које је требало да бомбардују. Приликом бомбардовања морали су се спустити ниже да би били сигурни у гађању циљева.

Када је капетан најзад добио дозволу да полети, била је поноћ. Капетан Саундби био је искусан ловац, али никада раније није летео ноћу. Срећом, небо је било ведро тако да се лепо видело. Авион је имао бензину за три часа лета.

Други авион који је једно време добро радио изненада је отказао послушност тако да је капетан морао сам да

узлети. Чим је добио потребну висину одмах се упutio за целелином који се већ био изгубио у ноћи. То је био целелин Л-48.

Рачунао је да ће му бити потребно око пола часа да га достигне али се питао како да постигне жељену висину. Већ после четврт часа он је угледао целелин ухваћен у снопу рефлектора док су шпанци противавионске артиљерије експлодирани на све стране. Међутим, целелин је летео доста високо тако да га паљба британских топова није могла дохватити.

Као што је и био предвидео капетан Саундби је достигао целелин после пола часа, али му није ништа могао пошто је целелин био исувише високо. Знао је да целелин мора да се спусти нешто ниже ако жели да прецизно бомбардује одређени циљ и чекао је тај тренутак. Задвољавао се тиме, да прати циновску нараву која се кретала на две хиљаде метара изнад њега.

После нешто више од једног часа откао је капетан Саундби узлетео целелин

Л-48 почео је да се спушта у близини Харвика вероватно да би бомбардовао фабрике које су се ту налазиле. Капетан је тај тренутак и чекао. Међутим, мада је учинио све

од 40 степени притискујући обема рукама обарање својих митраљеза. Реденици су се брзо празнили један за другим. На крају је и последњи — осми реденик — био пра-

што је било у његовој моћи да достигне висину целелина, ипак није успео. Сем тога морао је добро да пази да му се не приближи сувише близу због моћних митраљеза којима је целелин био наоружан.

Цепелин је изабацио сав терет бомби. Неколико већих експлозија сведочило је да су Немци добро циљали. Када је просуо сав терет, целелин се окренуо ка северистоку желећи свакако да се што пре удаљи са енглеског тла. Прошло је било близу три часа како је капетан био узлетео и пратио целелин, али без наде да га нападне јер је целелин стално летео исувише високо. Како се поново нашао близу своје базе, капетан Саундби је решио да се тамо врати.

Али баш у тренутку када је бацио последњи поглед у правцу целелина, пре него што је хтео да окрене авион, учинило му се да је видео нешто од чега је сав уздрхтао. Сачекао је још један тренутак и поново погледао пошто је претходно обрисао очи. Да, целелин је заиста нагло почео да се спушта! Погледао је у казаљку: она је показивала да је бензин био при крају. За њега је то значило да не сме да губи није дан тренутак већ мора напасти целелин без икаквог маневра. А то је било равно самоубиству.

У току године дана британски авиони су успели да оборе само шест целелина од којих су сви били стари модели који су летели доста ниско и нису били тако добро наоружани. Међутим, са новим моделима није било лако. Поред тога што су одлично маневрисали и летели високо, они су били и одлично наоружани: да им је било готово немогуће прићи. У ствари, то су биле претече данашњих летелих тврђава, бар што се тиче одбране од напада авиона.

Без даљег размишљања капетан је дао пун гас и јурнуо за циновским целелином који се и даље спуштао, али је још био изнад авиона. Кад се нашао око 300 метара удаљен од целелина, био је примећен. Јака митраљеска ватра из целелина осула се по њему. Средом међи га нису погодили. У истом тренутку капетан Саундби је приметио баласт који су избацивали из целелина да би поново добили потребну висину.

Капетан је знао да више не сме да губи ни секунду времена. Без обзира на кишу куршума који су га обасипали са свих страна он је јурнуо у правцу целелина под углом

зан. Капетан Саундби је био очајан јер изгледа да је слабо циљао пошто се целелин и даље пењао увис и одмицао од њега.

А онда, када се капетан најмање надао, видео је слаби пламичак како сија на средњем целелину. Пламен се брзо ширио тако да је после неколико секунди капетану било јасно да је погодио циљ и да је целелин у пламену. Већ после минут-два целелин је представљао велику буктињу која је падала ка земљи. Топлота је била толика да ју је и сам капетан Саундби, који се налазио преко 300 метара од целелина, осетио на своме лицу.

Капетан је још имао толико бензина у своме авиону да види како је огромна буктиња палила све око себе на земљи, а онда је кренуо у своју базу до које је једва стигао. То је била прва ноћна борба између кепца и цина која се завршила потпуним тријумфом Давида над Голијатом.

Од двадесет чланова посаде који су се налазили на целелину једини се спасао смрти капетан целелина Ото Мит. Он је на време искочио падо браном али је био заробљен. Из затвора је прокријумчарио једно писмо које је послао у Немачку. У писму је између осталог писао: „Цепелини су осуђени на пропаст. Британци сада имају ловачке авионе који могу да достигну висину и брзину целелина. Исто тако они поседују и неку запаљиву течност која одмах све пали“.

Захваљујући лажном извештају капетана Ота Мита Немци се више нису усуђивали да шаљу целелине над Енглеску. Ипак једна реченица из Отовог писма је била тачна: „Цепелини су осуђени на пропаст...“ И заиста они су то и били.

У ВЕЛИКОМ ТОЧКУ

Уским и кривудама улицама Токија свакодневно се креће око шест милиона путничких и теретних аутомобила, аутомобила, мотоцикла и бицикла. Због тога је у јапанском граду проблем паркирања готово нерешив. Сопственици једне велике робне куће покушаће да бар својим муштеријама омогуће паркирање. Поред робне куће они намеравају да подигну зграду високу 30 метара. У тој згради биће уграђено 25 вертикалних точкава с платформама довољно великим да приме путнички аутомобил. Купац улази аутомобилом на платформу, излази из њега и притискује једно дугме. Токач се помера за један подеок и нова бокс-платформа очекује следећег купца.

Како мисле сопственици фирме, ова гаража-паркиралиште биће одлична реклама за њихову робну кућу.

НЕОЧЕКИВАН УЛОВ

Афрички ловац Антонио Перейра из Мозамбика кренуо је у лов на младе јаребице. У шуми је Антонио ухватио једну јаребицу и када је она прхнула на дрво, опалио је на њу. На његово

запрепашћење уместо птице с дрвета се свалио удав дугачак пет метара. Змија се налазила у заседи на дрвету очекујући жртву. Перейрин хитац погодио ју је право у главу.

ЈЕДАН ШАЉИВИ РАЧУН

Колико ти остаје кад од 19 одузмеш 1?

— Па наравно, осамнаест.
— Није, него двадесет.
— А како си дошао до тог резултата?

— Просто. Кад од XIX одузмеш I остаје ми XX, зар не?
— Тачно. Али чекај сад! Ју и ја теби да поставим једно слично питање.

— Да чујем.
— Колико је осам пута осам?

— Шездесет и четири
— Није.
— Него?
— 1.000!
— ?!?
— Ево, сада ћеш се уверити:

888

88

8

8

8

1.000

Мали ребус

АК

Погледајте и овај ребус, па ако не знате и за њега замислите одговор: напуста.

ОПВОРИ ОЧИ

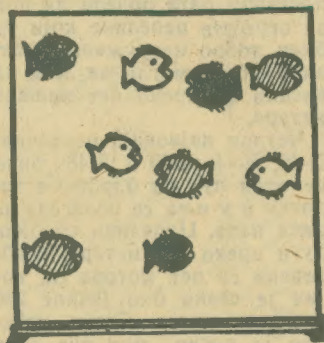
Осам грешака

То је заиста „пех“ кад један пртач на својој слици начини не једну, већ осам грешака, као што је то случај на нашем пртежу. А можда је он то намерно учинио да бисте ви на његовом пртежу могли да проверите своју моћ запажања?

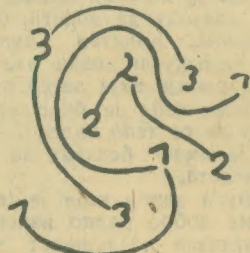
Одговор:

1. Столица има различите ноге.
2. На столици недостаје једна пречка.
3. Шарка на вратима и квака налазе се на истој страни.
4. Кукица за слику налази се испод слике.
5. Недостаје доњи део оквира за врата.
6. Квака нема кључаоницу.
7. Човек премазује рам врата белом бојом а у кофи му је црна.
8. И ноге стола су различите.

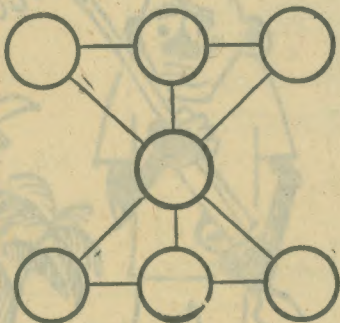
Рибе у акваријуму

Мали Миша веома је поносан на свој акваријум у коме има три врсте риба. Толико је поносан да га је чак и фотографисао. Разгледајући снимак запазио је да би се све рибе које припадају истој врсти три по три, могле повезати линијама а да се те линије нигде не пресеку. Задатак је лак, чак има два решења. Покушајте да га решите пре него што погледате доњи пртеж.

Седам кружића

У седам кружића распоредите бројеве 1, 2, 3, 4, 5, 6 и 7, али тако да кад саберете бројеве из три кружића повезана правом линијом и хоризонтално, и вертикално и по дијагонали добијете збир 12.

ОДГОВОР: I ред: 1, 5, 6; средина: 4; доњи ред: 2, 3, 7.

РАЂАЊЕ ДЕЛФИНА

Многи озбиљни научници, помажући се главом и перајима, износи младунче на површину да би удахнуло ваздух. Остале женке су у њих, да помогну ако затреба, да придрже бебу. Тада им се придружују и мужјаци, да сви заједно поздраве новог члана делфинског јата. Недостају само загрљаји. Пророда је, додуше, дала делфинима „руке“ спрстима којима имају много чланака, али је све то скривено под глатком кожом прсних пераја.

Недавно је научницима успело да први пут фотографишу долазак на свет једног делфина. Срећан догађај у царству делфина подсећа до неке на долазак на свет човекове бебе. Мајка-делфинка носи своје младунче годину дана. Кад осети да се срећан догађај приближава, она се повлачи на место где је вода мирна и мутна. Прате је остале женке из јата, да јој се нађу „при руци“. Мали делфин долази на свет — репом напред. Када би му се из мајчиног тела најпре помолела глава, он би могао да се удави у води јер делфини, као и људи, дишу на плућа. Одмах после „рођења“ мајка,

САМО ДВА ИСТА

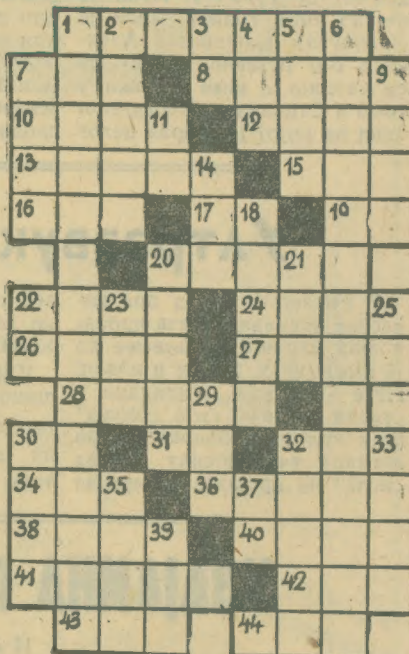
Срећна Нова година! Шест клонових обучених готово истовесно кренули су градом да деца и одраслима честитају новогодишње празнике. У општој гужви свима је изгледало да су клонови исти и само је један малишан приметио да су они ипак различито одевени и да су свега два потпуно једнака. Можете ли да их нађете?

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) наш главни град, 7) острво у Јадранском мору, 8) пропагандни листић, 10) кућни богови код старих Римљана, 12) врста дрвета, 13) летопис, 14) тишина, 16) наш недељни лист, 17) истурени део копна у мору, 19) музичка нота, 20) улична продавница новина, 22) место у Прној Гори, 24) купола, 26) пасмина, 27) планински врх на Караванкама, 29) пристаниште на Прном мору у Бугарској, 30) река у Аустрији, 31) показна замишља, 32) раније, 34) чврсти орган у усној душци, 38) енглески књижевник („Гуливерова путовања“), 39) ујам, 40) врста цвећа, 41) временска јединица, 42) немачки, 43) добит, 44) река у Индији.

Усправно: 1) име и презиме нашег познатог комедиографа („Сумњиво лице“), 2) биоскопско платно, 3) два сугласника, 4) захват ножем, 5) део молекула, 6) роман енглеског књижевника Чарлса Дикенса, 7) родоска заједница код Ираца и Шкотлијана, 9) врста дивана, 10) елиптична сфера, 14) језеро у Северној Америци, 18) опера Вагнера, 20) градска четврт, 21) целокупно, 22) скраћеница за пример, 23) старојудејски цар, 25) афирмација, 29) део лица, 30) проналазак, 32) град у Истри, 33) вулкан на Сицилији, 35) река у Херцеговини, лева притока Неретве, 37) иницијали хрватског књижевника („На камењу“), 39) индустријска област у Западној Европи.

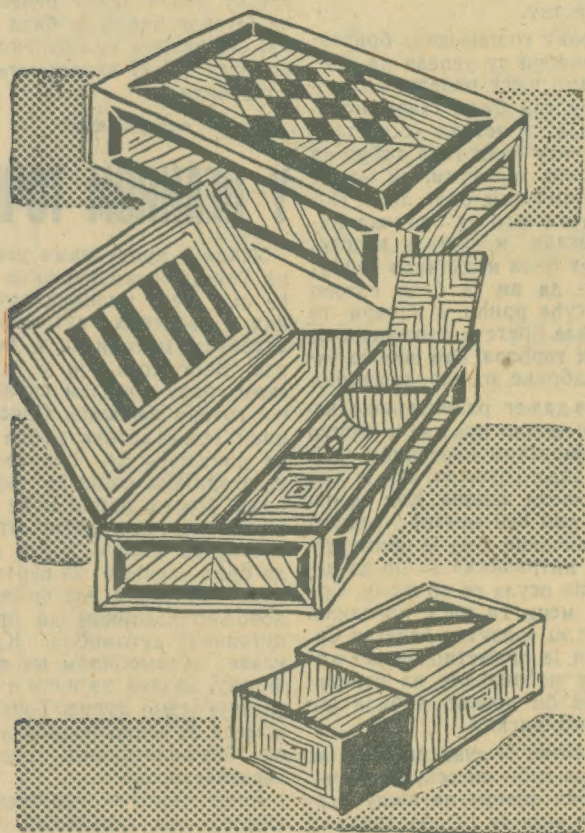

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) објект, 6) свој, 7) ура, 9) аша, 10) Ибар, 11) Димитрије (Туполов), 12) врање, 13) рис, 15) АНСА, 16) Антон, 18) кл, 19) сав, 20) ар, 21) окрет, 23) ид, 25) Тот, 26) оспа, 28) ед, 29) знаци, 30) лес, 32) алир, 33) „Отац“, 35) еје, 36) Европа. Усправно: 1) „Општинско дете“, 2) боа, 3) јј, 4) Кубан, 5) транскрипција, 6) садра, 8) арал, 10) Иран, 14) старт, 17) оне, 21) „Отепо“, 22) тона, 24) даире, 27) салеп, 31) сав, 34) цр.

НАПРАВИ САМ

УКРАСИ ОД СЛАМЕ

До сада смо вам углавном помагали да направите играчке и украсе од сламе. Међутим, сламу можете веома практично и корисно да употребите на пример као омотач за кутије од шибца, кутије у којима чувате разне ствари, накит или прибор за шивење.

Како што сте и досад радили, сламу најпре полагате у воду. Затим је извадите па тек онда обмотате у више различитих боја. Начин на који се то ради донели смо у прошлим бројевима.

Пошто сте изабрали кутију коју желите да омотате сламом, на папирну нацртајте неку геометријску шару, која ће тачно одговарати величини кутије. Затим пажљиво гледајте у цртеж и према њему ребајте и лепите сламу и то од средине кутије према крајевима.

Ако сте се одлучили да направите омотач за кутију за накит онда ће она лепше изгледати ако је на исти начин украсите и са унутрашње стране.

Како се приближава зимски школски распуст а са њим и дани кад због дошг времена нећете моћи да изађете напоље, организујте неку врсту мобе за своје пријатеље: један нека опсеца сламу, други чисти од чворова, трећи лепи итд. Колективни рад на послу који захтева сарадњу да ће и боље резултате.

Да би омотач од сламе на кутијама што дуже трајао и лакше се чистио, на крају пређите преко њега безбојним лаком.

(Наставиће се)

Сам себе ухватио у кљуса

Џеф Харпер, чувени ловац на медведе, поставио је клопку гризли медведу, али се сам нашао у кљусама и једва успео да се извуче жив

Џеф Харпер је био познати ловац и трапер и радио је за фирму Перси у држави Висконсин, Сједињене Државе. Једног зимског дана 1901. године он је са својим помоћником донео челична кљуса за хватање медведа и поставио их на место за које је знао да медведи посећују. Помоћник га је опоменуо да би требало нечим обележити место где су постављена кљуса да случајно неко не би упао у њих. Али, искусни ловац се само насмешио на ту опомену. Знао је да је постављање таквих кљуса забрањено на пролазним местима, али у том пустом планинском крају није било никакве вероватноће да неко може настрадати. Трешало је чекати да се велики гризли, који му је већ два пута умакао, појави.

Сутрадан пошто је поставио кљуса Џефова мазга се одвезала и појурила ка шуми. Ловац је покушао на све начине да је ухвати, али чим би се он приближио мазга је узмицала. На крају дана помирио се са тим да ће морати пешке да се врати кући. Мрак је почео да се спушта.

Одједном нешто је звекнуло. Гвоздене канџе стегле су га за десну ногу и он је осетио страшен бол. Првих неколико минута страх га је био

отекла. Срећом при себи је имао један ножић. Њиме је исекао чизму што је смањило бол, али је нога и даље отицала. Снег је непрестано па-

следећег јутра нога му је била сва црвена. Прво је помислио да је гангрена, али колико се сећао тад месо позеленило а не поцрвенило. Ипак знао је да ако га убрза неко не спасе, он је изгубљен. Сезона лова је почела и постојала је једина нада да би неки ловци могли наићи.

Време је било све горе и горе. Одело му је било потпу-

ма. Појавио се највећи гризли медвед кога је икад видео у својој дугој ловачкој каријери.

Џеф је знао да је то крај. Са том врстом медведа није било шале. Па ипак, чврсто је стезао свој штап мада је знао да ту нема одбране. Медвед се приближавао али како је ветар дувао у супротном правцу а снег му сметао да

лова у стомаку. Напредовао је врло споро, али ипак напредовао. Следећих ноћи било је врло хладно и његово одео, које је било потпуно мокро, замрзло се.

Онда је пузећи на стомаку случајно закачио једну грану и читава усов снега свалио се на њега. Трешало му је више од два часа да извуче главу из снега и почне нормално да дише а још два да извуче цело тело. Питао се да ли постоји још нека несрећа на земљи која се није сручила на њега.

Идућег дана једва је избегао сусрет са једном пумом која је пред његовим очима убила јелена и добро се најела. Пошто није могла све да поједе то је остатак затрпала у снег. Чим се пума удаљила, Џеф је успео некако да се довуче до тог места и сам добро најед. Напунио је ципове месом да би имао за касније. Окрепљен наставио је пузање.

Мазга притиче у помоћ

По подне тог истог дана Џеф је чуо неке кораке у близини. Веровао је да је то спас и полако успео да се постави у седећи положај. На његово највеће изненађење то је била његова мазга која му се бојажљиво приближавала. Џеф је почео да је дозива и да јој тепа, али мазга као да је била уплашена његовим изгледом није смела да се приближи. Сви напори Џефа да је привуче себи остали су безуспешни.

У току ноћи мазга као да се и сама плашила дивљине, пришла је човеку. Џеф је почео да је милује док се она није ослободила и целе ноћи није мрднула од њега. Ујутру Џеф се ухватио за улар мазге тако да се није могла отети. Џеф није испуштао улар и мазга га је полако вукла ка колиби.

Није знао тачно колико га је мазга вукла, али ускоро је приметио своју колибу. Ипак није могао да је задржи до краја и једног тренутка мазга му је умукла. Шта је даље било он не зна. Два ловца су га нашла полумртвог на педесет метара од колибе. Пренет је у најближу болницу где су му лекари одсекли десну ногу и једва му спасли живот. Био је потпуно исцрпљен. Срце је слабо куцало а имао је и тешко запаљење плућа.

Када је касније проверен код његовог помоћника дан када су поставили кљуса и дан када су га ловци пронашли, утврђено је да је Џеф Харпер провео пуних 26 дана у клопци трпећи страшне болове и готово без икакве хране!

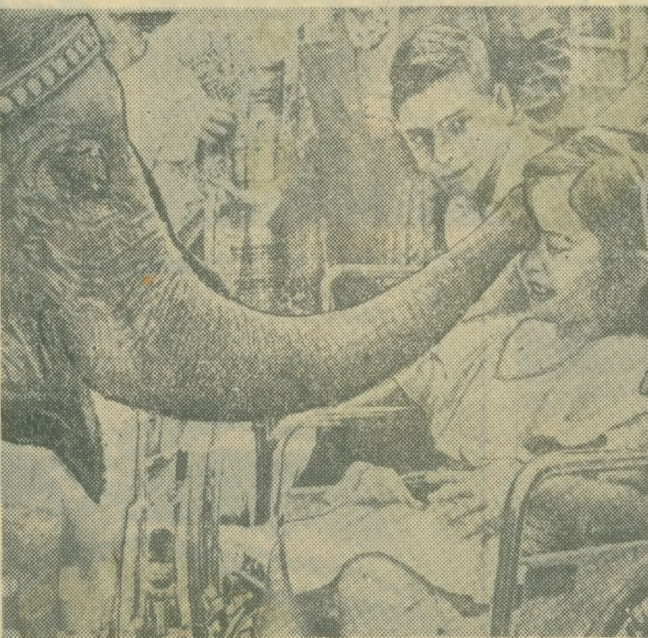
гледа право, огромни гризли прошао је на десетак метара од свог највећег непријатеља.

Следећег дана цела десна страна Џефова тела била је као парализована. Више није могао да се креће усправно. Једино је могао да се вуче на левој руци држећи у исто време десну ногу са кљусама на левој ноzi. Мада је то кретање било и споро и болно ипак је некако одмичао, метар по метар. Рањена нога била је дупло дебла од леве. Цела десна страна била му је потпуно одузета. Није више осећао никакав бол. Знао је да тело полако изумири и када се то пренесе и на леву страну биће готов.

Док се одмарао под једним густим дрветом открио је читаву гомилу жирова које је затар оборио. Почео је да их једе халапљиво. Следећа дана патио је од страшних бо-

Медвед се појављује

Седме или осме ноћи — био је већ изгубио појам о времену — чуо је да му се неко приближава. Веровао је да је најзад спасен и већ замишљао себе у топлој соби са доста хране и дувана. Учинило му се да то није човек-пешак већ вероватно неки коњаник. Сео је и таман хтео да повиче када му је дах застао у грудима.

ВЕЛИКИ ПОЉУБАЦ

Кажу да снови не заборављају. Али, ни мала Љинда Сју дуго неће заборавити овај поздрав. Ова четворогодишња девојчица један је од најмлађих пацијената Медицинског центра за децу у Омахи. Пошто не може да се креће њу су у столицу с точковима довели на циркуску представу приређену само за децу. Слон Јумбо највише се допао деци. Њему се, пак, од свих гледалаца највише свидела Љинда Сју. И док је она, мало збуњена и уплашена, затворила очи, Јумбо ју је поздрављивао на свој „слоновски“ начин: нежно јој је сурлом додирнуо чело. Судећи по његовим затвореним очима и он се мало збунио.

Јесте ли већ чули

да...

... досад најмлађи професионални цокеј био је Френк Бутон, енглески првак за 1909. и

1912. годину. Када је први пут победио на тркама имао је свега 9 година и 10 месеци.

... помоћу нарочитих лабораторијских апарата данас је могуће мерити температуре до 60.000 Целзијусових сте-

пени. Међутим, приликом термонуклеарних реакција развијају се температуре од преко 100 милиона степени.

... сваке године научници откривају око 5.000 нових врста инсеката.

... у Јужној Африци лове ноја не само због перја и меса, већ и да би им извадили из желуца дијаманте које су ови прогутали. Мада ни

је обрађено и не светли, драго камење привлачи пажњу нојева. У желуцу само једног ноја била су нађена 73 мања дијаманта.

... најновији експерименти су показали да жеђ не гаси ни хладан ни врео напиток; то се најбоље постиже напитком чија је температура 25 Целзијусових степени.

толико обузео да није могао уопште да мисли. Било му је јасно да је сам себе ухватио у клопку коју је поставио гризли медвед. Како је само могао бити толико глуп? И шта ће бити ако наиђе медвед коме је клопка намењена? Требао је извући се што пре. Само како?

Мрак је већ потпуно освојио планину. Џеф је био удаљен око 3-4 километра од своје колибе. Кад би само могао да стигне до ње! Сео је на земљу и почео пажљиво да гледа у страшне челичне зубе. Они су чврсто стегли његову десну ногу изнад чланка. Његове чизме од јеленске коже нису представљале никакву препреку.

Без специјалних клешта кљуса се нису могла отворити а његова су заједно са пушком остала у колиби. Једино што му је после великог напора успело било је да се ослободи тешког ланца за који су била везана кљуса, а онда је покушао да иде вукући челичну клопку на својој ноzi. Али, при сваком кораку болови су били такви да му је дах застајао. Чим би подигао десну ногу чинило му се да ће му нога у колену отпасти.

На снежној олуји

Био је потпуно исцрпљен и решио се да ту одспава. Покушао је да виче, али је био свестан да нема никога у близини ко би га могао чути. У току ноћи Џеф је осетио хладне капи на лицу. Био је то снег који се постепено претварао у праву снежну олују. Први снег те јесени а Монтана је позната по својим раним и оштрим зимама.

Џеф је био прилично добро обучен и није осећао хладноћу сем на оном делу ноге где су гвоздени зуби спречавали циркулацију крви. Пред зору је чак мало и заспао и када се пробудио видео је да је снег већ висок десетак сантиметара. То је још више смањило могућност да неко наиђе и ослободи га.

Кад је свануло Џеф је погледао у своју ногу и страшно се уплашио видећи колико је

дао и Џеф је био свестан да нешто мора предузети ако не жели да умре ту у шуми.

Устао је и покушао да иде. Бол је био неподношљив. Ипак је успео да направи 3-4 корака. Пао је готово онесвешћен. Схвативши сву безизлазност свог положаја легао је на леђа и почео да урла као што то чине животиње у сличним случајевима.

Али све је било узалуд и једини је спас био да што пре дође до своје колибе. У току дана успео је да превали око 200 метара нешто ходајући, а највећи део вукући се по земљи јер је тако мање осећао бол. Када је пао мрак о ходању се није могло ни мислити. Трешало је поново ноћити у шуми, на снегу, уз страховите болове који су се појачавали.

Ракун ублажава глад

Џеф није имао код себе ништа од хране ни дувана, а што је било најгоре није имао ни бицу. Све је то остало у колиби. Налазио се у истом положају као многобројне животиње које је до тада хватао кљусама и било му је јасно зашто у таквим случајевима оне често одгризу себи ногу само да би се ослободиле!

Укоченост која је била обухватила десну ногу полако се ширила и на десну руку и Џеф је осећао како му рука трне и отказује послушност. Одломком је једну грану и покушао да се њом служи као штапом, али то није смањивало бол. Још му је најлакше било да седи и обема рукама преноси кљуса напредујући тако стопу по стопу. Али, све је то било болно и он би падао после неколико метара потпуно исцрпљен.

Пете ноћи, док је полуонесвешћен лежао на снегу у шуми, Џеф је осетио неки додир. Отворио је очи и видео једног малог ракуна како га радознало испитује. Хитрим покретом шчепаво је младунче и неколико пута њиме ударио у земљу док га није убио. Затим је малим перорезом скинуо кожу с ракуна и појео га целог.

ЊИХОВЕ ЖЕЉЕ

„Ја бих желео да се претворим у мајмуна да бих могао да једем без ножа и виљушке“ — изјавио је петогодишњи Ворен Гијом на једном децем конкурс који је организовала управа зоолошког врта у Јоханесбург.

Управа зоолошког врта у сарадњи са психолозима поставила је деци само једно питање: „Која би животиња желео да постанеш?“

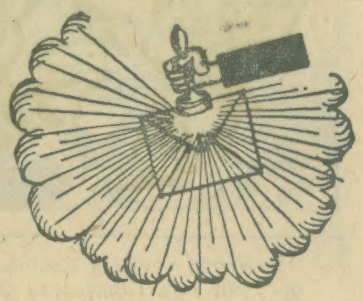
Колико је било деце толико је било и различитих одговора. Једна шестогодишња девојчица изјавила је да би желела да буде јелен како би што пре довезла санке Деда Мраза. Један дечак изразио је жељу да постане зебра јер се онда не би морао одвајати од своје омиљене пругасте пижаме, а његов пријатељ је пожелео да се претвори у роду да би дознао одакле оне дугачке птице узимају децу коју доноси родитељима, како ови тврде.

Деветогодишња Африканка зажелела је да постане пантер:

— Тада нико не би смео да ми пребацује што сам црна — објаснила је она своју жељу.

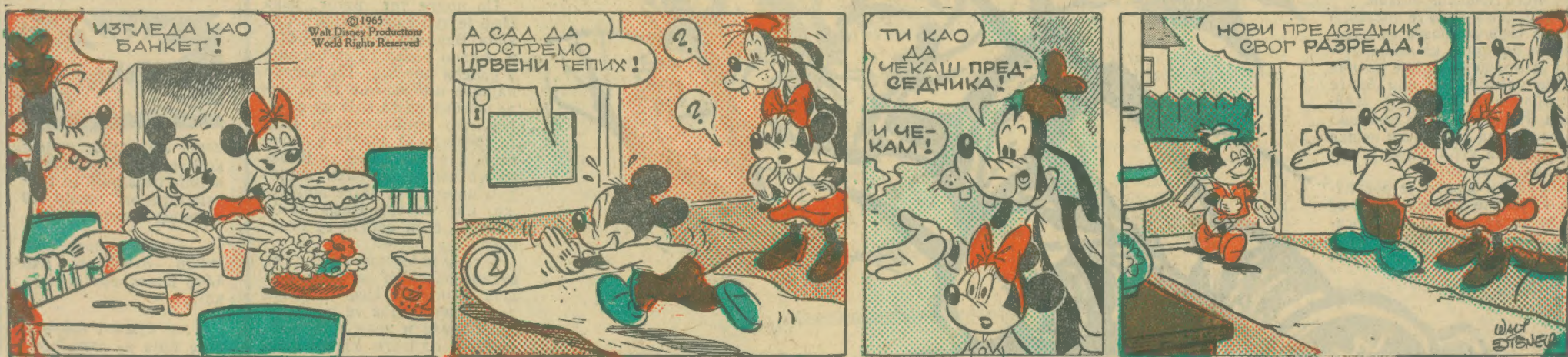
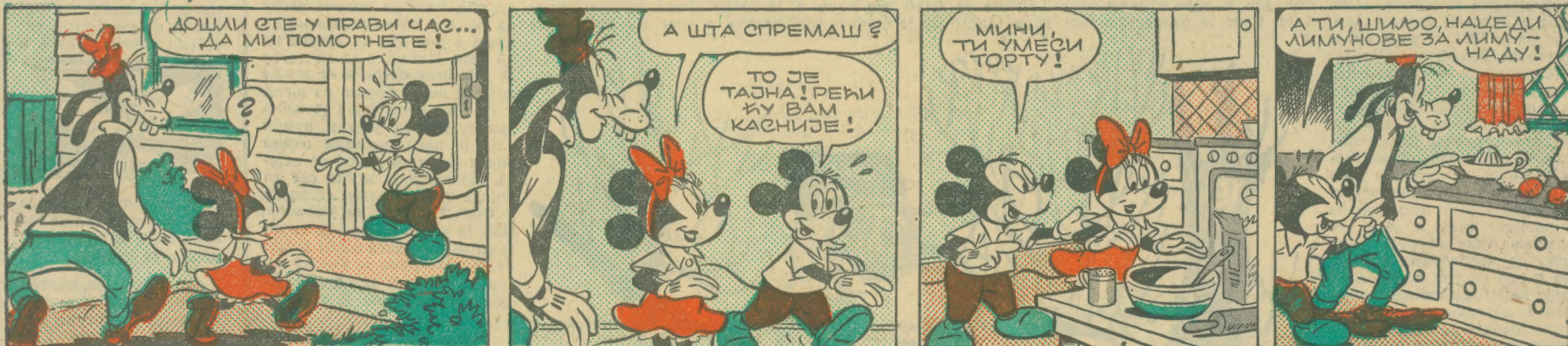
ЕКСПЛОЗИЈА НА ПОШТИ

Деветогодишња Италијанка Гизела Пелицори ставила је у писмо, које је послала неком свом исто тако малом познанику из Француске, неколико пакетића са папирним капислама за децји револвер. Када је поштанска службеница покушала да удари жиг на коверат, одјекнула је експлозија. Пострадалих, додуше, није било али је у правили о поштанској служби одмах дописан члан којим се забрањује да се у писма стављају каписле и слична „муниција“.

WALT
DISNEY

МИКИ

ЏОНИ ХАЗАРД

ФРЕНК РОБИН

